

บรรณานุกรม

ไข่มุก อุทยาวลี. (2537). การเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาของคณะสงฆ์ในเมืองเชียงใหม่ ในระยะ
ครึ่งหลังของพุทธศตวรรษที่ 25. ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

คณะทำงานฝ่ายรวบรวมประวัติและพัฒนาการของศาสนาในเชียงใหม่. (2538). มรดกศาสนาใน-
เชียงใหม่ ภาค 2 ประวัติและพัฒนาการของศาสนาในเชียงใหม่. เชียงใหม่: นพบุรี.

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2520). คู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ด้านกายภาพประเภทวัด เล่มที่ 2 วัด ในภาคเหนือ. กรุงเทพฯ. ม.ป.พ.

โฆสิตปริยัตยาภรณ์ (พระมหาธีรพงษ์ สิริธโร) พระครู. (2553). เจ้าอาวาสวัดป่าแดงมหาวิหาร.
สัมภาษณ์ วันที่ 8 เมษายน 2553.

จรัส สุดใจ. (2553). สัมภาษณ์ วันที่ 5 เมษายน 2553.

จันทร์ รัตนจิรวงศ์. (2553). สัมภาษณ์ วันที่ 9 เมษายน 2553.

ชนาธิป พันทวี. (2547). ลักษณะไทยในพุทธสถาน : การศึกษา คำ. ปริญาสถาปัตยกรรมศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรม-
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. (2537). โครงการถวายเป็นความรู้ด้านการปรับปรุงและอนุรักษ์วัดแด่พระสงฆ์
ณ ศาลาการเปรียญ วัดก้ำก่อ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. ภาควิชามนุษยสัมพันธ์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชยันต์ วรรณะภูติ. (2530). โครงการถวายเป็นความรู้ด้านการปรับปรุงและอนุรักษ์วัดแด่พระสงฆ์
ในจังหวัดเชียงใหม่. โครงการศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชาญณรงค์ ศรีสุวรรณ. (2540). *การศึกษาวิหารที่สร้างในกระบวนการครุบาศรีวิชัย*. ปรินญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม ภาควิชาศิลปะ
สถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จำลอง วุฒิจันทร์. (2523). *ศาสนพิธี ฉบับกรมการศาสนา*. กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพฯ: การศาสนา.

เชียมซี. วันที่สืบค้น 4-4-53

ที่มา <http://zodiac.deedeejang.com/ziamzee/index.php>

ดวงจันทร์ อาภาวัชรุตม์ เจริญเมือง. (2548). *เมืองที่ยั่งยืนในเชียงใหม่: แนวคิดและประสบการณ์ของ
เมืองในหุบเขา*. สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่(จัดพิมพ์)มูลนิธิไฮนริก เบิลล์
(สนับสนุน). เชียงใหม่: เชียงใหม่แสงศิลป์.

ดวงจันทร์ อาภาวัชรุตม์ เจริญเมือง. (2549). *เมืองเชียงใหม่ที่ยั่งยืน: แนวคิดและประสบการณ์ของ
ย่านวัดเกต*. เชียงใหม่: เชียงใหม่แสงศิลป์.

ดุสิต ชวชาติ. (2553). สัมภาษณ์ วันที่ 26 มีนาคม 2553.

ดำรงราชานุภาพ กรมพระยา. (2473). *อธิบายเครื่องบูชา*. กรุงเทพฯ: โสภณพิพรรฒธนากร.

ดวง คำชาย. (2553). สัมภาษณ์ วันที่ 6 เมษายน 2553.

ทวี เชื้อนแก้ว. (2506). *ประเพณีเดิม*. เชียงใหม่: พระสิงห์.

ธนสวรรค์ เจริญเมือง. (2540). *การปกครองเมืองในสังคมไทย กรณีเชียงใหม่เจ้าศตวรรษ*.

โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. กรุงเทพฯ:
มิ่งเมือง.



ธนสวรรค์ เจริญเมือง. (2544). *คนเมือง*. โครงการศึกษาการปกครองท้องถิ่น คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: เชียงใหม่แสงศิลป์.

ธนธรรพ์ กน.ทวีโร พระอธิการ. (2553). *เจ้าอาวาสวัดทุ่งอ้อหลวง*. สัมภาษณ์ วันที่ 5 เมษายน 2553.

นธิ เอียวศรีวงศ์. (2538). *ผ้าขาวม้า, ผ้าจีน, กางเกงใน และ ฯลฯ ว่าด้วยประเพณี, ความเปลี่ยนแปลง
และเรื่องสรรพสาระ*. กรุงเทพฯ: มติชน.

เนตรนภิส นาควัชร และคณะ. (2525). *วัดในกรุงเทพฯ : การเปลี่ยนแปลงในรอบ 200 ปี
(พ.ศ. 2325-2525)*. รายงานการวิจัยเนื่องในการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบรอบ 200 ปี.
ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญส่ง กน.ตรม.โม พระอธิการ. (2553). *เจ้าอาวาสวัดเสาหิน*. สัมภาษณ์ วันที่ 27 มีนาคม 2553.

ปฏิบัติสังฆทาน. วันที่สืบค้น 5-7-53.

ที่มา <http://alittlebuddha.com/News%202007/March%2007/01%20March%2007.html>

ปลายอ้อ ชนะนนท์. (2530). *นายทุนพ่อค้ากับการก่อและขยายตัวของระบบทุนนิยมในภาคเหนือ
ของไทย พ.ศ. 2464 - 2523*. โครงการหนังสือเล่ม สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพ: สร้างสรรค์.

พรพล ชันแก้ว (2553). *นายช่างศิลปกรรม ชำนาญงาน สำนักศิลปากรที่ 8 เชียงใหม่* สัมภาษณ์
วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2553

พระเครื่อง. *ความรู้เกี่ยวกับพระเครื่อง. ความหมายพระพิมพ์*. วันที่สืบค้น 3-4-53.

ที่มา <http://www.itti-patihan.com/ความหมายพระพิมพ์.html>

พืระนนท์ นันทขว้าง. (2544). *การศึกษารูปแบบ โบสถ์ และ วิหาร ล้านนาในเขตภาคเหนือตอนบน
ตั้งแต่ยุคพื้นฟูอาณาจักรล้านนา ถึง ยุคกรุงศรีวิชัย พ.ศ. 2339-2481*. ปริญญาศิลปศาสตร-

มหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม ภาควิชาศิลปสถาปัตยกรรม บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มณี พยอมยงค์. (2537). *ประเพณีสิบสองเดือนล้านนาไทย*. เชียงใหม่: ส.ทรัพย์.

มณี พยอมยงค์. (2538). *เครื่องสักการะในล้านนาไทย*. เชียงใหม่: ส.ทรัพย์.

มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (2542). *สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคเหนือ เล่มที่ 1-15*. กรุงเทพฯ: สยามเพรส แมเนจเม้นท์.

เรื่องเล่าแห่งนาฬิกาไทย. วันที่สืบค้น 4-4-53.

ที่มา <http://www.expert-watch.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=573884&Ntype=1>

วรธัญจก์ บุญยสุรัตน์. (2539). *แบบแผนทางศิลปกรรมวิหารพื้นเมืองล้านนาในระหว่าง พุทธศตวรรษที่ 20-24*. การวิจัยประเภททั่วไปจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2543. ภาควิชาศิลปไทย คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วรธัญจก์ บุญยสุรัตน์. (2546). *วิหารล้านนา*. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.

วิถี พานิชพันธ์. (2548). *วิถีล้านนา*. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮาส์.

วัชร กล้วยนาท. (2530). *สังคมวิทยา*. ภาควิชาสังคมวิทยา คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

ศรีเลา เกษพรหม. (2553). สัมภาษณ์ วันที่ 10 สิงหาคม 2553.

ศิริชัย ธนทิตย์. (2542). *ความหมายของส่วนประดับสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนาของล้านนา ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์โครงการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ วิทยาลัยครูเชียงใหม่. (2534). *เอกสารรวมบทความจากการประชุมสัมมนาทางวิชาการด้านนาฏดุติศึกษา: โลกทัศน์ชาวล้านนา*. เชียงใหม่: ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ สหวิทยาลัยล้านนา.

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่และศูนย์ศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏเชียงใหม่. (2535). *วัดสำคัญของนครเชียงใหม่ เล่ม 1-2*. เชียงใหม่: ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่และศูนย์ศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ร่วมกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่.

สวณ โชติสุรัตน์. (2514). *ประเพณีล้านนาไทยและพิธีกรรมต่างๆ*. เชียงใหม่: ประเทืองวิทยา. สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2535). *การสัมมนาพระสงฆ์กับการจัดการเชิงอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อมวัด จ.ลำพูน*. เชียงใหม่.

สนั่น ธรรมธิ. (2553). สัมภาษณ์ วันที่ 28 เมษายน 2553.

สมุห์สุรศักดิ์ สน.ติกโร (ปัญญา) พระ. (2553). เจ้าอาวาสวัดเกตการาม. สัมภาษณ์ วันที่ 7 เมษายน 2553.

สรัสวดี อ๋องสกุล. (2539). *วัฒนธรรมและการเมืองล้านนา*. กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์ ลิฟ เพรส.

สรัสวดี อ๋องสกุล. (2544). *ประวัติศาสตร์ล้านนา*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

สถิตทิพย์ ตีฆาภรณ์. (2542). *รูปแบบวิหารล้านนาในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์โครงการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่. ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุกิจ สารนิวิฐ พระครู. (2553). เจ้าอาวาสวัดหางดง. สัมภาษณ์ วันที่ 6 เมษายน 2553.

สุทัศน์ บัญญูภาส. (2549). *โต๊ะหมู่บูชา*. กรุงเทพฯ: พิมพ์สวย.

สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา. (2539). *น้ำ บ่อเกิดแห่งวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: เอ็น เอส พี พรินติ้ง กรุ๊ป.

สุรพล คำรหัสกุล. (2542). *ล้านนา สิ่งแวดล้อม สังคม และ วัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: คอมแพคท์พริ้นท์.

สุรสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ ม.ล. (2536). *การอนุรักษ์ศิลปกรรม*. เอกสารรายวิชา 104300 คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุรสวัสดิ์ ประยูรเสถียร. (2524). *กระบวนการรวมหัวเมืองประเทศราชล้านนาไทยเข้าสู่ส่วนกลาง*. วารสารสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 5. 35.

สันทนต์ เสริมศรี. (ม.ป.ป.). *ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษาจังหวัด เชียงใหม่*. โครงการสังคมศาสตร์สิ่งแวดล้อม ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

อดุลลีลลิตต์ พระครู. (2553). *เจ้าอาวาสวัดธาตุคำ*. สัมภาษณ์ วันที่ 27 เมษายน 2553.

อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว. (2525). *ล้านนาไทยศึกษา ลำดับที่ 1. เอกสารชุดที่ 1. เอกสารรวบรวม บทความทางวิชาการ*. ภาควิชาประวัติศาสตร์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่.

อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2527). *พัฒนาการของชีวิตและวัฒนธรรมล้านนา*. กรุงเทพฯ: มิตรนรา.

อัมพร มาลัย. (2540). *การศึกษาวิหารล้านนาในสมัยการปกครองของเชื้อสายตระกูลเจ้าเจ็ดตน (พ.ศ.2317 - 2442) ในจังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน*. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม ภาควิชาศิลปสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อัยยงค์ โปลานานนท์. (2529). *การใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อมของวัดสำคัญในเมืองเชียงใหม่*. ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ประวัติความเป็นมา วัดกลุ่มตัวอย่างวิจัย

วัดพันเตา

ที่ตั้ง ถนนพระปกเกล้า ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

จากประวัติวัดพันเตาในหนังสือ “ประชุมตำนานล้านนาไทยเล่มที่ 1” โดยสงวน โชติสุขรัตน์ กล่าวว่า จ.ศ. 1237 (พ.ศ.2418) วันเสาร์เดือน 10 ขึ้น 8 ค่ำ ปก (ชกเสา) วิหารวัดพันเตา กลางเวียงเชียงใหม่ที่พระเจ้าอินทวิชยานนท์ให้รื้อเอาทองคำ (วังหรือท้องพระโรงหน้าของเจ้านคร เชียงใหม่) ของเจ้ามโหตรประเทศไปสร้าง และใน จ.ศ. 1248 (พ.ศ. 2429) วันอาทิตย์เพ็ญเดือนเจ็ด พระเจ้าอินทวิชยานนท์ทำบุญฉลองวิหาร เจดีย์หลายแห่งรวมทั้งวัดพันเตาด้วย วิหารวัดพันเตา ผ่านการบูรณะซ่อมแซมมาหลายครั้งแต่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมไว้ได้ไม่ต่างจากการสร้างครั้งแรก



วัดปราสาท

ที่ตั้ง ถนนอินทวโรรส ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

ตามข้อความในศิลาจารึกของวัดดงไปหาราม ได้กล่าวถึงชื่อเจ้าอาวาสวัดแห่งนี้ที่พระเจ้ายอดเชียงรายกษัตริย์เชียงใหม่ ทรงอาราธนานิมนต์ไปร่วมสังฆกรรมสวดแสดงที่วัด ให้สร้างวัดเมื่อ พ.ศ. 2035 สันนิษฐานตามชื่อวัดว่าเป็นวัดที่ขุนนางชั้นผู้ใหญ่ที่มีค่ายอยู่ในเขตกำแพงเมืองสร้างขึ้น พระวิหารทรงศิลปกรรมล้านนาไทยพบจารึกอ่านได้ความว่า จุลศักราช 1185 ตัวปีฉลูสนำกัมโพช-ทีไกร ไทยภาษาว่า ปีก่าเม็ด (พ.ศ. 2366) สร้างวิหาร



วัดป่าแดงหลวง (มหาวีหาร)

ที่ตั้ง เลขที่ 71 หมู่ 14 ซอย 4 ถนนสุเทพ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติความเป็นมา

วัดป่าแดงมหาวีหารหรือรัตนวนราม สถาปนาขึ้นเมื่อปี พ.ศ.1974 โดยพระเจ้าติโลกราช กษัตริย์แห่งราชวงศ์เม็งราย เพื่อเป็นที่พำนักของพระมหาญาณคัมภีร์และคณะซึ่งเดินทางกลับจากการศึกษาพระพุทธศาสนาจากประเทศศรีลังกา ในขณะที่เดียวกันพระมหาญาณคัมภีร์ได้อัญเชิญพระไตรปิฎกพระพุทธรูปและต้นโพธิ์มาปลูกในวัดแห่งนี้

วัดป่าแดงมหาวีหารจึงเป็นศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาฝ่ายสิงหลในล้านนาไทย พระเจ้าติโลกราชทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามากทรงผนวชชั่วคราว ณ อารามแห่งนี้ เมื่อปี พ.ศ. 1990 โดยมีพระมหาญาณมงคลเป็นพระราชอุปัชฌาย์ มีพระอดุลสัถยาคารณะเป็นพระอนุสาวนาจารย์ สิ้นราชวงศ์เม็งรายเชียงใหม่อยู่ได้การปกครองของพม่ากว่า 200 ปี ทำให้วัดป่าแดงมหาวีหารถูกทอดทิ้งจนชำรุดทรุดโทรม ต่อมาในยุครัตนโกสินทร์ได้มีการสร้างที่พักรักษาขึ้น และมีพระสงฆ์อยู่จำพรรษามาจนถึงปัจจุบัน



วัดเกตการาม

ที่ตั้ง เลขที่ 96 ถนนเจริญราษฎร์ บ้านวัดเกต ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติความเป็นมา

จากหนังสือ “ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร เล่ม 9” ระบุว่าวัดเกตการาม สร้างเมื่อปี พ.ศ. 1971 เดิมชื่อ วัดสระเกษ สร้างขึ้นโดยพระเจ้าสามฝั่งแกน พระราชบิดาของพระเจ้าติโลกราช ผู้จัดการก่อสร้างวัดเกตการามคือ พระยาเมือง พระยาคำ และพระยาลือ มีบริวารทั้งหมด ๒,๐๐๐ คน ในการก่อสร้างวัดเกตการาม (ศิลาจารึกประวัติวัดเกตการาม อยู่ด้านทิศใต้ของวิหาร)



วัดเสათิน

ที่ตั้ง เลขที่ 98 ถนนอ้อมเมือง บ้านเสათิน ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

เรื่องราวของวัดเสათินยังไม่เคยพบในตำนานใดๆ แต่จากการขุดพบพระพุทธรูปศิลาในซากปรักหักพังของวัด สันนิษฐานว่าคงมีอายุไม่ต่ำกว่า 500 ปี ในอดีตวัดนี้ชื่อว่า วัดพันเลาเสათิน อาจเป็นวัดเสาทัดเมืองของเวียงกุมกาม เนื่องจากอยู่ในทำเลที่ไม่ไกลจากวัดคู์คำ (วัดเจดีย์เหลี่ยม) และวัดช้างค้ำ



วัดคันแก้ว (อินทราวาส)

ที่ตั้ง หมู่ที่ 4 บ้านคันแก้ว ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

เดิมวัดนี้ชื่อวัดคันแก้วตามชื่อของต้นไม้ที่ขึ้นตรงบริเวณที่สร้างวิหารในปัจจุบัน ชื่อปัจจุบันของวัดคืออินทราวาส พระวิหารสร้างใน พ.ศ. 2401 ในสมัยพระเจ้ากาวิโรตสุริยวงศ์ ตามบันทึกอักษรไทยขวนที่เพดานภายในวิหาร จากคำบอกเล่ากล่าวว่าวัดนี้ใช้เป็นสถานที่หยุดพัก ขบวนแห่พระบรมธาตุศรีจอมทองจากอำเภอจอมทองไปยังเมืองเชียงใหม่ เป็นเวลา 2-3 วัน สำหรับประชาชนในท้องถิ่นบริเวณนี้ได้มาบูชาและสรงน้ำพระธาตุแล้วจึงอัญเชิญต่อไปยังเมืองเชียงใหม่



วัดหางดง

ที่ตั้ง เลขที่ 78 หมู่ที่ 9 บ้านดง ตำบลหางดง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติความเป็นมา

วัดหางดงไม่ปรากฏหลักฐานประวัติความเป็นมาเป็นลายลักษณ์อักษร แต่จากหลักฐานทางศิลปกรรม รูปทรงของวิหารมีลักษณะคล้ายคลึงกับวัดตันเกว่นที่มีประวัติว่าสร้างในตอนต้นพุทธศตวรรษที่ 25 จึงสันนิษฐานว่าสร้างในระยะเวลาใกล้เคียงกัน



วัดท้าวคำวัง

ที่ตั้ง เลขที่ 71 หมู่ที่ 1 บ้านท้าวคำวัง ตำบลหางดง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

วัดท้าวคำวังสร้างเมื่อ พ.ศ. 2330 เดิมเป็นวัดร้าง ต่อมาเมื่อเจ้าอธิการคำมูล อภิขโย เป็นผู้ปฏิสังขรณ์ขึ้นเป็นวัด



วัดทุ่งอ้อหลวง

ที่ตั้ง เลขที่ 30 หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งอ้อ ตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติความเป็นมา

วัดทุ่งอ้อหลวงไม่ปรากฏหลักฐานการสร้าง แต่สันนิษฐานจากรูปแบบโครงสร้างวิหารว่าน่าจะมีอายุประมาณ 600-700 ปี ซึ่งเป็นศิลปะยุคสมัยเดียวกับเมืองเชียงใหม่ พบได้ในสมัยเวียงกุมกาม เวียงท่ากาน เวียงมโน สันนิษฐานว่าในสมัยโบราณบริเวณที่ตั้งวัดได้มีการสู้รบระหว่างล้านนาและพม่า และถูกพม่ายึดพื้นที่โดยรวมไว้และสร้างวัดนี้ขึ้นมา จึงมีศิลปะพม่าผสมอยู่



ภาคผนวก

ภาคผนวก ข แบบฟอร์มการสำรวจและสัมภาษณ์วิหารกลุ่มตัวอย่าง
บันทึกการสัมภาษณ์ บันทึกข้อมูลการสำรวจวิหาร

บันทึกการสัมภาษณ์

ในงานวิจัยนี้ได้สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ผู้รู้ด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนา และเจ้าอาวาสประจำวิหารกลุ่มตัวอย่าง ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อค้นหาที่มาและความเปลี่ยนแปลงของการจัดพื้นที่ใช้สอยและวัตถุในวิหาร โดยเรียงลำดับจากผู้รู้และเจ้าอาวาส ดังนี้

- การสัมภาษณ์ผู้รู้ด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนา

สัมภาษณ์ พระครูอดุลสีกิตติ์

วันที่ 27 เมษายน 2553

เจ้าอาวาสวัดธาตุคำ

วิหารล้านนาเดิมไม่มีประตูหลัง หน้าต่างแถบเมื่อก่อนก็ต้องอาศัยความสว่างของแสงจากทางด้านทิศใต้ (พระประธานหันหน้าทางทิศตะวันออก) เมื่อสามแฉกจะขึ้นเทศน์ก็ต้องกราบไปตามลำดับเช่น กราบพระเจ้าพระพุทธรูป กราบธรรมมาสน์ กราบพระสงฆ์ จึงจัดวางตำแหน่งแบบนี้ ด้านหน้าแท่นแก้วก็มีศักดิ์สิทธิ์สำหรับจุดเทียนเจ็ดเล่มเมื่อศรัทธามาวัดก็สามารถจุดเทียนบูชาได้ วางที่ราวเหล็กหน้าเสด็จศักดิ์สิทธิ์หรือจะจุดวางบนแท่นแก้วก็ได้ เทียนล้านนาเป็นขี้ผึ้งอ่อนติดง่าย เมื่อก่อนล้านนาก็ไม่มีรูปปั้นจะมาพร้อมคนจีนที่เข้ามาเมืองไทยน่าจะเป็นสมัยรัชกาลที่หนึ่งหรือก่อนหน้านั้น เมื่อได้รับอิทธิพลจากภาคกลางก็เอาวิธีการจุดรูปมาด้วย ประกอบกับคนจีนอพยพมาอยู่อาศัยทำงานที่ล้านนามากขึ้นก็ได้รับมา เมื่อก่อนรูปของล้านนาพันด้วยกระดาษภายในใส่ผงเกสรดอกไม้้นำมามวนคล้ายบุหรี่ใช้ในเทศกาลสงกรานต์ ล้านนาเราจะมีเครื่องบูชาอยู่สามอย่างคือ ข้าวตอก ดอกไม้ เทียน ข้าวตอกเป็นเครื่องบูชาพระพุทธรูป

ศักดิ์สิทธิ์ล้านนาเราจะวางไว้ที่โบสถ์และวิหารเท่านั้น ในกฎก็ไม่มีวาง และเริ่มเปลี่ยนแปลงเป็นโต๊ะหมู่บูชาเมื่อเราเข้าไปอยู่ส่วนกลางในสมัยรัชกาลที่ 5 และที่มันคายดินมากที่สุคคือเมื่อรถไฟเข้ามาถึงเชียงใหม่ก็สามารถขนถ่ายสินค้าต่างๆมาจากกรุงเทพได้ง่าย ก็เลยเป็นที่นิยมกันสมัยเจ้าชายาจารย์ศรีมุก่อน พ.ศ. 2500

การจัดวางแท่นแก้วชิดผนังด้านหลังวิหารและนิมวงพระพุทธรูปเป็นศูนย์กลาง นิมวงสามองค์ซึ่งอาจจะสืบคติจากมหายาน (พระตรีมูรติ พระสัมโพธิกาย พระสังกาย)

อาสสงฆ์เป็นแท่นยกพื้นเล็กน้อยเท่านั้น เพราะเดิมวิหารล้านนาก็ต่ำ ชาวบ้านก็นั่งกับพื้น จึงยกเล็กน้อย อีกอย่างคือการประเคนสิ่งของก็ง่ายสะดวกพระสงฆ์ไม่ต้องก้มมาก ปัจจุบันชาวบ้านนิมนต์เก้าอี้กันอาสสงฆ์ก็ต้องยกให้สูงขึ้นให้สูงกว่าชาวบ้าน และการสร้างอาสสงฆ์จะทำให้พอดีกับจำนวนพระเท่านั้น พระเถรสมัยนั้นก็ไม่ว่าความลึกก็ไม่มากไม่มีที่ว่างด้านหน้าพระมากเหมือนปัจจุบัน นิมวงอาสสงฆ์เต็มช่วงกลางวิหาร(ห้องกลางที่ไม่ได้ยกเก็จ)

มีอยู่ระยะหนึ่งที่บางวัดนิยมนำอาสนสงฆ์มาวางกลางวิหารด้านหน้าพระประธานก็เนื่องจากได้เห็นแบบอย่างจากภาคกลางหรือรับเอาวิธีปฏิบัติสังฆกรรมแบบภาคกลางมา โดยเฉพาะวิหารที่มีพื้นที่กว้างเช่นวัดพระสิงห์ วัดสวนดอก วัดเกต แต่วัดส่วนใหญ่ไม่นิยมทำกันเนื่องจากวิหารด้านนาจะแคบอยู่แล้ว

ธรรมเนียมภาคกลางก็น่าจะมาพร้อมโตะหมี่บูชา คายดินในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่สอง อันดับแรกคือทำเองใช้เองก่อนเป็นเก้าอี้เรียบๆ ไม่มีแกะสลักปิดทองทั้งนั้น พอร้านสังฆภัณฑ์ของบ้านเราสั่งมาขายจากภาคกลางก็เป็นที่นิยมกัน(โดยลักษณะล้านนาจะเขียนลายทอง ภาคกลางนิยมแกะสลัก) ด้วยเหตุที่เราปรับเปลี่ยนการแสดงธรรมช่วงหลังสงครามโลก แต่ก่อนแสดงธรรมแบบโบราณในวิหาร ต่อมาก็มีการนิมนต์พระวัดอื่นมาแสดงธรรมแบบปาฐกถาด้วย อีกเหตุผลหนึ่งคือธรรมเนียมแบบล้านนาร้อน แสบ มีด ก็เลยปรับเปลี่ยนมาแบบนี้ จะใช้เฉพาะช่วงวันสำคัญ แต่ปัจจุบันวัดบางวัดก็ไม่นิยมเทศน์มหาชาติในธรรมาสน์โบราณกันแล้ว มีสาเหตุหลายอย่าง เช่น การเทศน์ใช้เวลานาน และปัจจุบันหาคนฟังยากคนฟังมีน้อย ด้วยสภาพสังคมปัจจุบันคนไม่ค่อยมีเวลาจะมานอนวัดฟังธรรมอย่างแต่ก่อนก็น้อย อีกอย่างสมัยก่อนพระเทศน์เหมือนนิยายพอวันพระนี้ก็เทศน์จบตอนหนึ่งต้องติดตามฟังกันตอนหน้าวันพระหน้า คนเลยไม่นิยม คนรุ่นใหม่ก็ไม่ค่อยเข้าวัด จะเหลืออยู่ห้าคนสิบคนเลยไม่ต้องใช้ธรรมาสน์แบบเดิม พระสงฆ์เลยต้องปรับเปลี่ยนยุทธวิธีในการเผยแผ่ธรรม จะเป็นวิทยุโทรทัศน์หรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งสะดวกกว่าคนเลยไม่ค่อยมาวัด

โตะพระประจำวันเกิดไม่ใช่ของล้านนาฟั้งมีไม่นานนี้จะกำหนดเวลาก็ไม่แน่นอนเพราะทยอยมา มีพ่อค้านำมาขายบ้าง ศรัทธานำมาถวายบ้าง ก็เป็นกุศโลบายในการให้คนมีเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจทำให้คนไหว้พระประจำวันเกิด มีการดักบาตรวันเกิดกัน และก็ได้เงินจากการดักบาตรนั้นมาทำนุบำรุงวัดวาอาราม

หลัง พ.ศ. 2500 นี้แหละเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงมากทั้งวัดทั้งบ้าน ตั้งแต่ชาวบ้าน ตั้งแต่ผู้นำท่านเปลี่ยนแปลงหลายอย่างเรื่องเครื่องแต่งกาย ชีวิตความเป็นอยู่ ไม่ให้กินหมาก ให้สวมหมวก ผู้หญิงให้ใส่กระโปรงบ้าง ก็เริ่มเปลี่ยนแปลงกันมารับวัฒนธรรมแบบภาคกลางกันมา

ดูบริจาคนี้ก็เกิดจากการได้เห็นแบบอย่างจากภาคกลางมา วัดล้านนาเดิมเราไม่มี

เครื่องเสียง ลำโพง ไมโครโฟน ก็มีช่วงหลังปี พ.ศ.2500 เดิมเราใช้ธรรมาสน์ปราสาทซึ่งมันให้เสียงก้องกังวาน เมื่อเริ่มมีเครื่องเสียงมา คนเริ่มมาฟังมากขึ้นวัดก็พัฒนาการตาม เมื่อก่อนนั้นต้องจ้างเขานำมาติดตั้งเป็นงานๆไป ลำโพง เครื่องปั่นไฟจะมาจากไร่ร้างก่อน จะได้ใช้ก่อนวัด ปัจจุบันวัดก็มีกำลังซื้อมาใช้เอง ต่อไปนี้การเทศน์ธรรมคงต้องมีการปรับเปลี่ยนกันไปตามยุคตามสมัย วิทยุก็ฟั้งมี พ.ศ.2507-08 นี้เอง

พัฒน์เมื่อก่อนก็ไม่มี หลังพ.ศ.2500 ไม่มี อากาศก็ร้อนเหมือนกันแต่ไม่มากเท่านี้เมื่อก่อน
ต้นไม้เยอะ สภาพแวดล้อมของวัดมีแต่ต้นไม้ก็เย็นไม่ใช่อาคารอิฐปูนอย่างทุกวันนี้มันอมความร้อน

ต้นไม้เดิมเมื่อก่อนเป็นน้ำต้น คนโท พึ่งเลิกใช้เมื่อหลังพ.ศ.2525-26 นี้เอง แล้วก็ใช้กระป๋อง
พลาสติกใส่ตู้เย็น วันนี้ก็ซื้อขวดน้ำสำเร็จมาใส่ จะวางน้ำต้นก็ต่อเมื่อมีงานวันพระวันศีลที่ก็ให้เด็ก
วัดมาทำความสะอาดที่เท่านั้น

เชิชมชีเป็นกุศโลบายในการหาเงินบำรุงวัด คึงคนเข้าวัด คนมาวัดก็มีหลายรูปแบบคนจีน
ก็มี เขาอาจอยากเลี้ยงเชิชมชีบ้าง เมื่อคนเมืองเราเห็นก็ทำตาม เหมือนกับรูปเราก็มารูปบูชาเป็นรูป
สามคอกบ้าง

ขันแก้วขันดอก ไม่มีที่มา ถือว่าเป็นภูมิปัญญาคนล้านนาที่ต้องการบูชา พระพุทธรูป พระธรรม
พระสงฆ์ เมื่อคนนำดอกไม้มานำแล้วไม่รู้จะวางที่ไหนดี ก็เกิดความคิดประดิษฐ์เป็นขันต่างๆ และก็แยก
ส่วนให้เป็นสามเหลี่ยมสามส่วนพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ก็คือทำรูปแบบให้คนเห็นชัดเจน
เป็นรูปธรรม ต่อมาก็ใช้กลมก็ได้มนก็ได้

การนั่งล้านนาเราชอบอยู่หน้า ก็ด้วยหน้าที่นาสวดมนต์ ไหว้พระ รับศีล ยกถวายขันต่างๆ
คนโบราณให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่า เมื่อนั่งในวัดก็ให้เกียรติผู้ชาย

รูปแบบนี้เป็นการทำตามกันมาเป็นจริยวัตร ไม่ใช่คำสอนธรรมะที่สำคัญถึงขนาดต้องจารึก
ไว้ และการจัดก็สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม เช่น อาสนสงฆ์ บางวัดจะมีมุขทางขึ้น
วิหารด้านข้างก็สามารถย้ายอาสนสงฆ์ไปอยู่อีกด้านได้ ตามพื้นที่

บางวัดก็ต่อเติมหลังคาคลุมนาหมาทำหลัง 2460 ทั้งนี้ เหตุผลคือแดดส่องเข้าประตูดุสิต
เมื่อสายไปแดดส่องถึงกลางวิหาร ชาวบ้านร้อนก็ต่อเติมกันแล้วก็ได้ความหมายช่วยคลุมพระยานาค
ไม่ให้ถูกแดดฝนด้วย

การต่อเติมแทนแก้วก็นิยมทำกันมาก สมัยก่อนการสร้าง หรือทำพระพุทธรูปทองเหลืองชัก
องค์เป็นเรื่องยากมาก เมื่อมีศรัทธานำมาถวายก็เห็นเป็นของดีของงามก็ต่อเติมแทนแก้วออกมารับ
บางวัดวางพื้นก็มี เหตุด้วยไม่รู้จะเอาไว้ที่ไหนและกลัวจิตใจศรัทธาเจ้าภาพก็ต้องวางไว้ให้เห็น
ชัดเจน

แต่บางอย่างก็เอาใจศรัทธาปฏิเสธ ไม่ได้ศรัทธาโกรธ ไปทำบุญวัดอื่นแทนไปก็ต้องรับไว้

เดิมแทนแก้วก็วางหีบธรรมได้ วางขันทั้งหลายได้ เพราะพระพุทธรูปมีไม่มาก

เป็นกระแสนิยม ฟันยาก ชาวบ้านต้องการวัดนั้นมีนั่นวัดนี้มีนี่ทำไมเราไม่มี ก็ขนขวายหา
มาให้ทัดเทียมกัน



สัมภาษณ์ อ.สนั่น ธรรมธิ

วันที่ 28 เมษายน 2553

เหตุผลหรือหลักฐานอ้างอิงในเชิงเอกสาร เรื่องการจัดวางแผนผังภายในวิหารไม่มีที่มาจากใครเป็นผู้กำหนด แต่เป็นผู้เฒ่าผู้แก่เป็นผู้ส่งสอนกันต่อๆมาว่า ต้องมีครบสามอย่างในวิหาร พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ทั่วภาคเหนือในเขตถิ่นฐานย่านวัฒนธรรมที่กินข้าวเหนียวข้าวนี้ มาด้วยกันจะเป็นแบบนี้เสมอ ในวิหารถ้ามีธรรมาสันจะเป็นทรงปราสาทหรือแบบภาคกลาง โต๊ะหมู่บูชาเราก็คือรับมาจากภาคกลาง เป็นของไทยๆก็รับมาจากจีนอีกที

สัตตภัณฑ์ก็ไม่มีหลักฐานว่ามาเมื่อไหร่ รู้แต่ว่ามีมาเดิมนานมาแล้ว และจะมีในวิหารเท่านั้น อาจจะจำลองเป็นอันเล็กสำหรับวางในอุโบสถ หรือศาลา เพื่อเป็นสรวงที่พึ่งสำหรับคนเฒ่าคนแก่ที่มานอนในศาลา จะไปกราบไหว้ในวิหารก็ไม่สะดวกจึงสร้างไว้ประจำแต่ละที่แต่จะสร้างให้เล็กลงกว่าในวิหารเสมอ (พระประธานก็เหมือนกัน พระประธานที่สร้างในอุโบสถก็จะองค์เล็กกว่าในวิหาร) กลับมาที่สัตตภัณฑ์จะว่าไปแล้วก็คือเครื่องใช้อย่างหนึ่งในวิหารสำหรับรองรับเทียนเป็นเครื่องสักการะ ซึ่งจะจุดเฉพาะเมื่อมีงาน วันพระ โดยให้ประธานในพิธีเป็นคนจุด แต่จะมีราวอีกอันหนึ่งไว้สำหรับจุดเทียนวาง วางหน้าสัตตภัณฑ์หรือข้างซ้ายขวา ใครมาก็สามารถจุดเทียนบูชาได้ เมื่อก่อนหน้านั้นก็จะจุดเทียนและวางกับพื้นนั่นแหละ

โต๊ะหมู่บูชาใช้กันเมื่อไหร่ก็ไม่ทราบเวลาที่แน่นอนได้ ไม่มีใครบันทึกไว้แต่สันนิษฐานว่าน่าจะมากับรถไฟ เพราะมันไม่ใช่เครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นเท่าไร แต่พอรถไฟมาก็นำสิ่งของอย่างอื่นมาด้วยเช่น น้ำหอม นาฬิกา รองเท้า เสื้อเชิรท์ เสื้อยืด จักรเย็บผ้าก็ทยอยมา ฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ก็ตามมาเช่น ธรรมาสันภาคกลาง น่าจะมายุคเดียวกัน สมัยอาจารย์เป็นพระน้อยก็ยังไม่เคยเห็น (ปัจจุบันอายุ 52 ปี) คงจะนานกว่านั้น

ถ้าจะกล่าวถึงพระบ.สงฆ์หรือพระวินัยก็ไม่ได้กล่าวถึงสิ่งเหล่านี้ ไม่ได้กำหนดหรือบังคับว่าจะต้องใช้ แต่ถ้ากล่าวในแง่การเลื่อนไหลของวัฒนธรรมแล้วก็น่าจะเป็นไปได้เพราะการขนส่งที่สะดวกสบาย ตัวอย่างเช่น สมัยโบราณการสร้างพระประธานทำได้ยากกว่าจะได้ พระพุทธรูปชินราช สมเด็จโตที่เห็นกันอยู่มากมายในปัจจุบันก็เพราะการขนส่งที่ง่ายขึ้นเอง

สมัยโบราณการบูชาพระจะมีแค่ดอกไม้ เทียนเท่านั้น รูปที่มีจะใช้เพื่อสักการบูชาไม่ได้มีไว้เพื่อจุด รูปในปัจจุบันที่ใช้กันจะมาถึงหลังน่าจะมาพร้อมโต๊ะหมู่บูชาและคาดว่าจะเป็นวัฒนธรรมจีนซึ่งเข้ามาในไทยในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนกลาง มาพร้อมกับชาวจีนพุทธเมื่อเขาใช้กันก็น่าจะเลื่อนไหลเข้าหากันได้

ดูบริจาคเท่าที่จำได้ก็พึ่งจะมี ต้องบอกก่อนว่าเมื่อก่อนเรื่องของวัฒนธรรมจีนตรานั้นยังไม่มี การแพร่หลาย เมื่อก่อนวัดไม่มีความจำเป็นในการใช้เงินมากนักไฟฟ้าน้ำประปาไม่มี การก่อสร้าง

อะไรก็ไม่มีมากจะเป็นการช่วยกันออกแรง ปันพระก็ช่วยกันปัน เหล็กปูนก็ไม่ต้องซื้อเหมือนสมัยนี้ วิธีชีวิตประจำวันก็ไม่จำเป็นต้องใช้เงิน คำว่า Donation Box นี่น่าจะเป็นวัฒนธรรมตะวันตกที่เพิ่งเข้ามา โบสถ์คริสต์นี่จะมีกล่องรับบริจาค ที่นี้ตู้บริจาคน่าจะมีที่วัดใหญ่ๆในเมืองก่อน วัดที่มีคนมาท่องเที่ยวมากเช่นวัดพระสิงห์ วัดพระธาตุคอกยสุเทพ ก่อนเราใช้เงินเบี้ยกันใครจะเอาเบี้ยมาหยดใส่ตู้บริจาค

ล้านนาเราจะเป็นวัฒนธรรมการทานมากกว่า การใส่เงินในขันต่างๆเพื่อร่วมทานร่วมทำบุญ บางคนต้องการร่วมทำบุญในกัณฑ์เทศน์ไม่ได้บอกว่าตรงๆว่าจะบริจาคเพื่อบำรุงวัด กัณฑ์เทศน์นี้เมื่อได้จำนวนหนึ่งหลังจากแบ่งให้องค์เทศน์แล้ว ส่วนที่เหลือก็แบ่งเป็นเงินบำรุงวัด ทุกคนที่ร่วมทำบุญก็ถือว่าได้ร่วมบำรุงวัดจะเรียกว่าการหย่อนลงกล่องลงก็คล้ายๆ แต่ลักษณะเช่นนี้จะดูศักดิ์สิทธิ์กว่า

พระประจำวันเกิดน่าจะเป็นกลยุทธ์เชิงรุกของวัดในการหารายได้เข้ามาบำรุงวัด จะถามว่ามาเมื่อไหร่ก็ตอบไม่ได้แน่ชัด มันมาหลังๆทั้งนั้น หลัง พ.ศ.2500 ทั้งนั้น ล้านนาก็ไม่มีการทำบุญพระประจำวันเกิดและที่สำคัญไม่รู้ด้วยซ้ำว่าพระประจำวันเกิดของตนเป็นองค์ไหน อย่างไร ปางอะไร เป็นวัฒนธรรมจากภาคกลางและถามว่ามาจากไหนก็คือ ตำราพรหมชาติ ซึ่งก็ไม่ใช่ของพุทธ เป็นฮินดู คือทุกอย่างเป็นกุศโลบายทั้งนั้น เพื่อให้แต่ละคนได้ช่วยกันจดจำพุทธพจน์ คำสอนของพระพุทธเจ้า เช่นคนนี้สร้างพระประจำวันเกิดองค์นี้ก็จะมียบสวดแบบนี้ บทสวดประจำวันอาทิตย์ บทสวดประจำวันจันทร์เป็นต้น ล้านนาเองก็มีเหมือนกันที่ส่งเสริมให้คนสร้างธรรม ใครเกิดวันอาทิตย์ก็มีธรรมของวันนี้ไว้ให้จดจำ

ส่วนลำโพง เครื่องเสียง ไมโครโฟนนี้มากับเทคโนโลยี ลำโพงฮอนนี่มาหลังปี 2500 นี่เอง ใช้เพื่อป่าวประกาศเรียกคนมาวัด ซึ่งจะติดกับตรวดงคนตรี และจะติดก็ต่อเมื่อมีงานเท่านั้น เป็นไปเพื่อความบันเทิงภายในวัด ไมโครโฟนนี้ก็มายุคเพลงลูกทุ่งสมัยสุรพล สมบัติเจริญ สมัยนั้นยังไม่มี ความจำเป็นต้องใช้การขยายเสียง เพราะวิหารสมัยนั้นไม่ใหญ่โตกว้างขวาง ชาวบ้านที่มาวัดก็มีไม่มาก เท่าที่อาจารย์จำได้ลำโพงภายในวัดเพิ่งเห็นติดกันปี พ.ศ.2530 นี่เท่านั้น อย่างวัดพระสิงห์ที่อาจารย์เป็นนักเรียนเมื่อปี พ.ศ. 2520 ก็ยังไม่มีเครื่องเสียงไมโครโฟนใช้กัน แต่มันจะมาใช้สมัยหลังมานี้เพราะเข็บบกัน (เป็นคำนิยม แข่งกัน กล้วน้อยหน้ากัน) บางวัดถึงกับขายหีบธรรม หรือพระเจ้าไม้เพื่อติดเครื่องเสียงกันทีเดียว มันหมดสมัยไม่มีใครเขาอ่านกัน อ่านไม่เป็น พระไม้ก็ขาย เห็นว่ามีพระประธานแล้ว ไม่เห็นคุณค่า ทนกระแสไม่ไหว ชาวบ้านมักจะบอกวัดนั้นวัดนี้เขาติดกัน เขามีกัน ทำไมเราไม่มีอย่างเขา

พัฒนเองก็เหมือนกัน ตามกระแสนิยม เป็นอุปทานหมู่ ไม่ใช่ว่าเมื่อก่อนไม่รู้

สิ่งต่างๆ เหล่านี้หลายอย่างพระสงฆ์ต้องการ หลายอย่างเป็นศรัทธาวัตถุนำมาถวาย เพื่อเป็นหน้าเป็นตาของชุมชนและตัวเอง ในเมื่อเขามีจิตศรัทธาสะอาดแสงสิ่งของ เงินทอง หรือ ผ้าป่า กฐินมาให้ การจะปฏิเสธนั้นก็ยากแล้ว

วัตถุมงคล พระเครื่อง เดิมเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนา ป้องกันการล่มสลาย แต่อีกอย่างเขาสรางเพื่อเป็นกำลังใจในยามศึกสงคราม เมื่อเสร็จศึกสงครามเขาก็เอามาคืนวัด เอาไว้ตามต้นไม้ต้นโพธิ์ ไว้ตามแท่นแก้วหรือวางตามพระธาตุต่างๆ บ้าง เขาไม่นิยมนำพระเข้าบ้านกัน เพราะเมื่อก่อนเขามีความเชื่อว่าวัดกับบ้าน พระเจ้ากับบ้านไม่เข้ากัน ซึ่งเป็นความเชื่อนานมาแล้ว

ในสมัยก่อนปี 2500 ก็มีการสร้างพระเครื่องกันแล้ว มีพระเครื่องปลอมกันแล้ว ซึ่งเป็นความเชื่อความนิยมของคนไทยภาคกลาง เขานิยมการห้อยพระเครื่องกัน คนล้านนาเราไม่นิยมนำมาห้อย เพราะเชื่อว่าหากินไม่ได้ และเราไม่นิยมการซื้อขายเช่าบูชาพระกัน บางบ้านยังสร้างหอพระไว้แยกจากบ้านของตนเพราะมีความเชื่อว่าบ้านเป็น โลกีย ไม่เหมาะสมจะนำสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาไว้ในบ้าน เพราะฉะนั้นจะไม่มีตู้พระขายกันในวิหาร และวิหารล้านนาเราไม่ได้เปิดทุกวันจะเปิดก็ต่อเมื่อวันพระใครจะเข้าไปซื้อพระกัน มีก็แต่วัดในเมืองที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวแล้วก็ต้องการของติดไม้ติดมือกลับบ้านไปเป็นที่ระลึกบ้าง ก็เป็นรายได้ของวัดด้วย คงประมาณเอาว่ามายุคใหม่นี้

เขามั่นใจจะมากับชาวจีน จะมองว่าเป็นกุศโลบายในการหาเงินบำรุงวัดก็ได้ส่วนหนึ่ง เพราะเราไม่ได้ขอเฉยๆ เมื่อได้เสี่ยงเซียมซีแล้วก็บริจาคเงินให้ด้วย การหารายได้ลักษณะนี้ปัจจุบันมีหลายรูปแบบเช่นเครื่องหยอดเหรียญให้พระประจำวันเกิด ก็เพราะมันได้ทันที มันไม่ต้องรอต่อคิวกับใคร (สะดวกรวดเร็ว ทันใจ สะท้อนว่าคนปัจจุบันใจร้อน ทำอะไรก็อยากได้ผลทันที)

เรื่องเครื่องสูงต่างๆ แวนตาพระเจ้า วัฒนธรรมล้านนาของเราเมื่อก่อนพระประธานเราสร้างเอง ปั้นเอง แกะสลักเอง จนมีคำเปรียบเปรยว่าพระประธานบ้านไหนงดงาม บ้านนั้นสาวงาม เป็นคำกล่าวที่ให้คนตื่นตัวในการที่จะให้ความสำคัญกับพระเจ้า เกิดการแข่งขันการสร้างพระเจ้าให้ดูดีงาม ที่นี้เมื่อสร้างเสร็จก็ต้องมีการสมโภชก็เกิดเครื่องสูงเหล่านี้ขึ้นมา แต่ปัจจุบันเราไม่ได้สร้างพระใหม่กันเอง เราสามารถหาซื้อพระหล่อแบบต่างๆ ได้ง่าย ของเก่าเหล่านี้ก็ไม่ได้ใช้งานนานๆ ที่ใช้ ก็ผุพังไปตามกาลเวลา ยิ่งเมื่อมีการสร้างวิหารใหม่ขึ้นของเก่าเหล่านี้ (ธรรมาสันปราสาท สัตตภัณฑ์ เครื่องสูง) ชาวบ้านก็ดูไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าไร ดูไม่เหมาะกับวิหารใหม่เสียแล้ว ก็เก็บไว้บ้าง ขายไปบ้าง

ขันแก้ว ขันดอก ขันน้ำทาน ขันขอสีล ขันห้าโกฐาก จะมีเฉพาะกลางพรรษา ไม่มีที่มาจากใคร เป็นคนคิดเป็นสิ่งที่สืบทอดกันมานานมาก

การจัดแบ่งพื้นที่นั่ง เป็นการจัดการพื้นที่ซึ่งไม่มีระบุไว้ในคำสอน เป็นเรื่องที่สังคมจะให้ความสำคัญเองโดยอัตโนมัติความเข้มของการใช้พื้นที่จะเริ่มจากแดนของสงฆ์ต่อไปก็เป็น

มักนายนก ผู้เฒ่าผู้แก่หรือปัจจุบันก็เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยุติเช่น กำนัน ผู้ใหญ่ กรรมการวัด ตลอดจน พ่อค้าพ่อหนาน แล้วก็จะไปแม่เฒ่า แม่อยู่ แล้วก็ถึงจะเป็นแม่บ้าน แม่หนอม ที่สำคัญการใกล้ชิด และบทบาทด้านศาสนพิธีจะเป็นผู้ชายเท่านั้น

เก้าอี้เริ่มเห็นมาเมื่อ พ.ศ.2520 แรกเริ่มดูจะเป็นข้ออ้างของผู้เฒ่าผู้แก่ ผู้สูงอายุที่นั่งพับเพียบนานไม่ได้ ก็จะนั่งกันก่อนไปด้านหลังวิหารใกล้ประตูเข้า แต่ต่อมากลายเป็นเรื่องสมัยนิยม สมัยโซฟา ประธานในพิธีนั่งโซฟา บริวารก็นั่งเก้าอี้ล้อมหลัง เป็นการยกพิธีในเด็นท์มาใช้ในวิหาร มาจากวัฒนธรรมฝรั่งก่อน แม้แต่วัดธาตุคำก็ทานกระเสไม่ไหว ในเมื่อศรัทธาต้องการพระจะมาห้ามทำไม เป็นต้น

ตู้น้ำเย็น เมื่อก่อนก็มีน้ำดันวางและจะวางก็ต่อเมื่อเป็นวันสืลวางตามเสาดต่างๆ เมื่อไม่มีงาน ก็ไม่จำเป็นต้องมี หลังจากนั้นน้ำดันก็มีวัฒนธรรมพลาสติก เขี่ยพลาสติก ต่อมาก็เป็นขวดพลาสติก แจกกัน แล้วก็ไปตู้น้ำดื่ม เป็นความเป็นไปของโลกอย่างเช่นเมื่อก่อนวิหารก็ปูเสื่อแขงเหมือนวัด ต้นแก้วแต่มันทำความสะอาดยาก ต่อมาก็เป็นเสื่อมันสีแดง ต่อมาก็ปูพรมทั้งวิหาร เสื่อแดงล้าสมัย เสียแล้ว เดียวนี้ก็นั่งเก้าอี้บนพรมกันแล้ว

ไทยภาคกลางก็สอนกันเรื่องศาสนพิธีการใช้โต๊ะหมู่บูชา

เมื่อก่อนเรื่องการทานไม้ค้ำเป็นเรื่องปัจเจกบุคคล ใครมีเรื่องก็ไปทำ ปัจจุบันก็เป็นเรื่องเป็นพระเพณีไป

แต่บางเรื่องเปลี่ยนไปโดยไม่ค่อยมีเหตุผลเพียงพอที่ไม่ควรปล่อย เช่น เปลี่ยนตำแหน่ง แทนสงฆ์จากด้านขวามือพระเจ้ามาไว้ด้านซ้ายมือพระเจ้าแทนเพื่อให้เป็นไปตามแบบศาสนพิธี ภาคกลาง หรือวัดเจดีย์หลวงนำแทนสงฆ์มาวางหน้าแทนแก้วแบบถาวร เหตุเพราะพระสงฆ์ไป ร่ำเรียนมาจากภาคกลางและเป็นแบบแผนราชสำนักเป็นธรรมเนียม ก็นำมาเปลี่ยนแปลงที่วัด หรือ การสร้างวิหารแต่เอาหลวงปู่เป็นประธาน ซึ่งไม่มีที่ไหนทำกัน พระประธานต้องเป็นพระพุทธรูปเท่านั้น

นาฬิกาตั้งพื้น เมื่อสมัยก่อนมีวิธีการวัดเวลาเพื่อให้เป็นที่เข้าใจกัน เช่นการเป่าเขาสัตว์ ตีกลองบอก หรือเป่าแตร นาฬิกาตั้งพื้นก็น่าจะมาพร้อมฝรั่งที่มาทำป่าไม้ เพื่อบันทึกเวลาคนงาน (มีเรื่องเล่าขานกับนาฬิกา)

สัมภาษณ์ อ.ศรีเลา เกษพรหม

วันที่ 10 สิงหาคม 2553

พนักงานแปลอักษรโบราณ คลังข้อมูลจารึกล้านนา

สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เรื่องการจัดวางแผนผังภายในวิหารไม่ทราบว่ามีใครเป็นผู้กำหนด แต่เป็นผู้เฒ่าผู้แก่เป็นผู้สั่งสอนกันต่อมา สืบต่อกันมานาน เอกสารหลักฐานก็ไม่มียืนยัน คัมภีร์โบราณก็ไม่ได้กล่าวถึง อาจจะมีก็ได้แต่ปัจจุบันเท่าที่ทราบมายังไม่พบ อาจเพราะเป็นเรื่องธรรมดาที่เห็นกันทุกวันพระวันศีล ก็เลยไม่ได้บันทึก เรื่องคติธรรมที่แฝงอยู่เท่าที่อาจารย์ทราบ ในวิหารก็เป็นธรรมทั้งหมดอยู่แล้ว ทุกสิ่งอย่าง

ส่วนเรื่องการจัดวางชั้นแก้วดั่งสาม ชั้นขอสีล ชั้นนำทานก็ไม่มีหลักฐานที่บันทึกไว้เหมือนกัน เป็นการต่อกันมาและเล่าสืบต่อกันมา คือเรียงตามลำดับความสำคัญสูงสุดก่อน ชั้นแก้วดั่งสามคือพระรัตนตรัยต้องวางสูงสุด ต่อมาก็ชั้นนำทานเพราะเข้ามาในวิหารก็เพื่อทำบุญต้องมีชั้นนำดอกไม้นำทานสำหรับทำบุญ ต่อมาก็ชั้นขอสีล

การเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆก็เริ่มเปลี่ยนในยุคเจ้ากาวิละหรือสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นนี้เอง เนื่องจากการคลุกคลีติดต่อกันมาตั้งแต่ตอนนั้น แต่สมัยรัชกาลที่ 5 นี้มีการเปลี่ยนแปลงมาก โต๊ะหมู่เราก็ก่อนเริ่มใช้กันตอนนี้นี่เปลี่ยนจากสัตตภัณฑ์ พอโต๊ะหมู่บูชามาก็เริ่มเห็นว่าเป็นของเขาคือว่า สวยกว่า งามกว่า มีที่ตั้งที่วางเยอะกว่าเหมาะสมกว่าก็ลืมสัตตภัณฑ์ไป เอาไปทิ้งขว้าง บางวัดถึงกับเผาก็มี

สัตตภัณฑ์นี้เมื่อก่อนนี้ ก็ให้ตัวแทนอาจารย์วัดเป็นผู้จุด บางทีจุดเจ็ด บางทีจุดสองก็มี แต่ถ้าเป็นงานใหญ่เช่น ปอยหลวง งานบวช เจ้าอาวาสจะเป็นผู้จุดก็จะจุดเจ็ด ไม่ใช่ใครอยากจุดก็จุด เขาไม่นิยมกัน เพราะศรัทธาชาวบ้านเขามีเทียนน้อยของเขา เอามาเอง ก็จะจุดกันเอง เวลาจะรับศีล ฟังธรรมเสร็จก็จะแปะไว้ที่ฐานเสาวิหารนั่นเอง ฉะนั้นฐานเสาวิหารเก่าๆจะมีขี้เทียนวันเทียนติดเต็มไปหมด แต่ก็ไม่ใช่ทุกคนจะทำเหมือนกัน บางคนก็เอาดอกไม้ไหว้แทนก็มี บางคนบางกลุ่มจุดตอนรับศีลก็มี บางคนจะจุดตอนเทศน์ธรรม ไม่มีระเบียบว่าจะต้องทำพร้อมกัน สมัยโบราณจึงมีคำว่า “จี เจ๊ะ แฮะ” จีแปลว่าจุดไฟจุดเทียน เจ๊ะแปลว่ายกมือไหว้จ่อที่หน้าผาก แฮะแปลว่าแปะตามฐานเสาวิหาร บางวัดบางแห่งก็เอาไปแปะที่ฐานพระหรือแท่นแก้วก็มีมาก เรียกว่าแปะ ไม่ใช่ปัก เพราะเทียนเมื่อก่อนนั้นเป็นขี้ผึ้งอ่อนๆไม่ใช่อย่างเทียนปัจจุบัน คนที่เข้าไปแปะที่แท่นแก้วได้จะมีแต่ผู้ชายเท่านั้น ผู้หญิงไม่มีสิทธิ์จึงแปะที่ฐานเสาแทน ผู้หญิงจะนั่งบริเวณหลังที่นั่งนั้น

สมัยโบราณจะไปวัดเฉพาะวันพระกลางพรรษาสามเดือนเท่านั้น นอกพรรษาวัดบ้านก็ไปทำงาน ทำไร่ทำนาทำสวนกันไป เมื่อมีงานเข้าพรรษาทีไรก็มีความตื่นตื่นตื่นตัวกัน ลูกเล็กเด็กแดง

ก็จิตใจได้กินขนม พ่อแม่ก็เตรียมทำขนมข้าวต้มและของถวายทาน มันสนุกสนาน เรามาเปลี่ยนเป็นวันพระแบบปัจจุบันเมื่อประมาณ พ.ศ. 2470-80 นี้เริ่มแล้ว จะมาหนักเมื่อหลัง พ.ศ. 2500

โต๊ะหมู่บูชานี้สมัยก่อนจะมีใช้กับวัดและสถานที่ราชการก่อน เพราะสมัยนั้นไม่นิยมเอาพระไว้ที่บ้าน เดิมคงจะมาจากกรุงเทพฯ ก่อน เช่นการมีห้องพระในบ้าน เป็นต้น

เราใช้ธรรมาสน์ปราสาทในทุกวันพระก็เพราะมีธรรมาสน์เดียว ธรรมาสน์แบบภาคกลางน่าจะหลังสมัยรัชกาลที่ 5 แต่ที่เห็นชัดเจนก็ช่วง พ.ศ. 2480-90 ที่เห็นชัดก็ช่วงครุฑาศรีวิชัย เริ่มเห็นมากแน่นอนในช่วงนี้ เพราะเราเปลี่ยนไปเทศน์แบบปาฐกถาคือการเทศน์ปากเปล่า คนเมืองเราจะเทศน์แบบอ่านคัมภีร์ พอมีคำสั่งจากคณะสงฆ์กรุงเทพฯ ให้ใช้การเทศน์แบบปากเปล่านั้นมาแทนการเทศน์แบบใบลาน พระสงฆ์เราก็ปฏิบัติตาม ต่อมาไม่นานก็มีคัมภีร์ตัวไทยพิมพ์ด้วยตัวไทยแทนตัวเมือง คัมภีร์ตัวเมืองก็ไม่มีคนสนใจก็จางไป ประกอบกับล่านาเราจะเทศน์ธรรมคำวกลางพรรษา โรงพิมพ์ต่างๆ หรือหนานต่างๆ มหาต่างๆ ก็ไปค้นคัมภีร์เหล่านี้มาแปลเป็นตัวไทยหมดพิมพ์แล้วให้พระเราเทศน์อ่านตัวไทยแต่เป็นสำเนียงเมืองก็เป็นที่ยินยอมกัน

แท่นสงฆ์แต่โบราณจะอยู่ทิศใต้ อยู่ทางขวามือพระประธาน หลังจากนั้นทางกรุงเทพฯ ก็กำหนดศาสนพิธีตั้งหลักตั้งเกณฑ์ขึ้นมาให้พระสงฆ์อยู่ทางซ้ายมือพระประธาน บางวัดก็เลยทำตามโดยกลับแท่นสงฆ์ไปอยู่ด้านเหนือแทน บางวัดก็จัดแท่นสงฆ์อยู่กลางวิหารก็มี พระสงฆ์ก็นั่งซ้อนกัน เป็นวัฒนธรรมภาคใต้ แล้วก็กลับมาเหมือนเดิมอีกเพราะไม่สะดวกสบาย การกราบพระก็ไม่รู้ว่ากราบใครพระสงฆ์หรือพระพุทธรเจ้า

ดูบริจาต สมัยโบราณล่านาเราจะเก็บหอมกัน ก็จะมีล่านาทำหน้าที่เดินเก็บถึงบ้านศรัทธาไม่ต้องเอามาให้ที่วัด ล่านาวัดคือผู้ประกาศผู้แปล แปลจากภาษาวัดเป็นภาษาบ้านไปบอกศรัทธาต่อ เช่น จะมิงงานวันนั้นวันนี้ เวลานี้ หรือวัดจะซ่อมแซมอะไรล่านาก็จะไปบอกไปป่าวประกาศไปเรียไรเก็บเงิน ปัจจุบันอาจเทียบได้กับโฆษกวัดแต่ไม่ใช่บรรณนายก ล่านาวันนี้มีมาแต่โบราณ ในจารึกก็มีกล่าวถึงแต่เป็นล่านาการเมือง ส่วนเงินที่ใส่ในกัณฑ์เทศน์ ขันขอสีลเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ล่านาเริ่มหายไปช่วง พ.ศ. 2480-90 ดูบริจาตก็เริ่มมีในวัดหลังจาก พ.ศ. 2500 แต่ก่อนหน้านั้นก็คงมีมาแล้ว เราเรียกว่า ดูบุญลัทธิ ซึ่งมีมาก่อนที่น้ำไฟจะเข้ามา ทำไว้ให้พระเณรเก็บเป็นเย็นอุ่นก็ได้ใช้สอย ไม่เกี่ยวกับค่าไฟ อาจารย์คิดว่าได้อิทธิพลจากภาคกลางก่อน ส่วนที่ อ.สนั่นว่ามาจากดูบริจาตในโบสถ์ฝรั่งก็เป็นไปได้ อาจเป็นต้นสายปลายเหตุเพราะภาคกลางนั้นติดต่อดัมพันซ์กับฝรั่งมาก่อน รัชกาลที่ 5 เสด็จไปต่างประเทศมาก่อนท่านอาจจะเห็นตัวอย่าง การแพร่กระจายน่าจะเริ่มจากกรุงเทพฯ แล้วขยายไปล่านาก็เป็นไปได้ เดียวนี้ในวัดตรงไหนก็มีดูบริจาต วิหาร

ศาลา กุฏิ เข้าวัดต้องเสียเงิน ส่วนการที่บอกว่ามีตู้ไว้ให้นักท่องเที่ยว นั้นคิดว่า นักท่องเที่ยวเป็นส่วนน้อยเท่านั้นที่จะถามหา คิดว่าทางวัดต้องการเงินมากกว่า

เชียมซี พุทธศาสนานี้คนโบราณล้านนาเราถือแก่นมากกว่าคนปัจจุบัน คนปัจจุบันถือเปลือกไปมาก คนโบราณที่จะกราบไหว้พระเจ้าเพื่อขอโชคขอลาภนี้ไม่มี คิดว่าน่าจะมาจากกรุงเทพฯ ก่อน ไม่น่าจะเป็นว่าคนจีนมาอยู่ล้านนาแล้วเอาเชียมซีเข้ามาในวัดเลย คงไม่ใช่ เรามักจะรับอิทธิพลจากกรุงเทพฯ ก่อนเสมอ ย้อนกลับมาเรื่องเข้าวัด สมัยโบราณที่จะเข้าวัดไปไหว้พระไม่ค่อยมี เราจะเข้าวัดก็ต่อเมื่อมีพิธีกรรม มีงานบุญ งานพระราชกุศล ไม่ใช่อยากไปก็ไป

โตะเข้าวัดอุ้มมงคลกลางมาก่อน ของล้านนาเรามีการบวชพระเจ้า พระประธานรูปเดียวให้เป็นพระศักดิ์สิทธิ์เท่านั้น ไม่มีพิธีพุทธาภิเษกหรืออะไรต่างๆ ไม่มี เมื่อไม่มีพิธีเหล่านี้ก็ไม่จำเป็นต้องมีโตะตั้งวางให้เข้า พระองค์เล็กๆ พระพิมพ์นั้นเขาทำไว้คุ้มครองทั้งหมู่บ้าน โบราณเมื่อจะสร้างเจดีย์ ทุกหลังคาเรือนก็จะช่วยกันทำพระพิมพ์บ้านละองค์สององค์ บ้านไหนทำไม่เป็นก็ไปจ้างช่างทำรวมกันแล้วก็เอาไปบรรจุในเจดีย์

โตะเข้าบ้านน่าจะมาประมาณ พ.ศ.2500-10 คนโบราณเราไม่เอาพระห้อยคอ ไม่เอาติดตัว เพราะเราเข้าไปเรื่อย เข้าห้องน้ำห้องส้วม ถือว่าไม่เคารพ ไม่นิยมกัน เราเพิ่งมานิยมทำตามภาคกลางเมื่อไม่นานนี้เอง

พระประจำวันเกิดมาประมาณ พ.ศ.2500 อาจารย์เริ่มเห็นที่วัดพระธาตุคอกสุเทพก่อน ที่อื่นเขาไม่มีกัน อาจารย์เป็นเด็กไปไหว้พระประจำวันเกิดที่คอกสุเทพน่าจะ พ.ศ. 2496-97 เมื่อก่อนเรามีแต่ธรรมเนียมเกิด ธรรมเนียมประจำปีเกิด สำหรับคนที่เลื่อมใสศรัทธาในพุทธศาสนาใครเกิดปีอะไรก็ไปจ้างเขียนธรรม คัดลอกธรรมไปถวายวันพระวันศีลใหญ่ไม่นิยมถวายในวันเกิด

พระประจำวันเกิดนี้เป็นได้ทั้งสองทางคือมีคนนำมาถวายหรือทางวัดประสงค์อยากได้เองก็ไปซื้อหาที่กรุงเทพฯ เสาชิงช้าก็มี

สังฆทานสำเร็จรูปนี้มาหลังพระประจำวันเกิดอีก ปี พ.ศ. 2500 ก็ยังไม่มี สมัยโบราณจะถวายสังฆทานก็ต่อเมื่อมีงานศพ งานบวช งานปอยหลวงต่างๆ เมื่อก่อนก็ใส่ถ้วย (กระบุงไม้ไผ่สาน) ปกติธรรมดาเราไม่ถวายกัน เมื่อก่อนนั้นยังไม่มีถังเหลือง ก็เป็นการไปตลาดซื้อหาของที่จำเป็นแล้วมาจัดเองที่บ้านใส่กะละมัง บางทีก็ซื้อน้ำคันวางตรงกลางแล้วเอาของอย่างอื่นวางรอบๆ ในกะละมัง ช่วงแรกๆจะมีนม มีปลากระป๋อง ไม้ขีด คนรวยๆบางทีก็ใส่สับดู ยาสิฟันลงไปก็ทำตามกันมา สมัยนั้นยังเป็นถังเหลืองถึงสังกะสีต่อมาก็เป็นถังพลาสติกเพราะเบา ราคาถูก ในที่สุดก็จัดเป็นชุดสำเร็จ การถวายสังฆทานวันเกิดก็ได้อิทธิพลจากภาคกลางโดยเฉพาะสมัยที่มีวิทยุโทรทัศน์มายังรับอิทธิพลกันได้เร็ว ลืมของตนเองเอาของเขามาใช้หมดเลย

จำได้ว่าสมัยนั้น พ.ศ. 2485 มีลิเกท้องถิ่นไม่ได้มาจากภาคกลาง ชื่อคณะศรีสง่า ดาราทอง เป็นการแสดงเร่ แสดงกลางคืน ก็จะมีตะเกียงไฟ แต่การแสดงยังเป็นการร้องปากเปล่าอยู่ ยังใช้ผู้ชายเป็นนางเอกอยู่ หลังจากนั้นเริ่มเห็นเครื่องปั่นไฟใช้น้ำมัน แล้วต่อมาก็มีเครื่องขยายเสียงมีลำโพงเข้ามา ก็มีคนซื้อมาใช้ก่อนแล้วหากินกับวัดเวลามิงานปอยหลวง ส่วนใหญ่ก็มาแสดงในวัดก่อนก็จัดแสดงในวัดแล้วได้ทั้งแสง เสียง มันคงดี พอที่ไหนมีงานก็ต้องไปหาคนนี้แหละ คือเริ่มจากใช้งานในวัดก่อนแต่ไม่ใช่วัดซื้อ พอเริ่มใช้ในวัดแล้วงานตามบ้านทั่วไปก็ใช้ตามกัน เช่นงานศพ

ไมโครโฟน เครื่องขยายที่เห็นในวัดจริงๆ พ.ศ. 2495 นี่มีแล้ว สมัยนั้นพระสงฆ์ยังใช้ไม่เป็น คนจะพูดออกไม่ได้ต้องเป็นโฆษก เมื่อไฟฟ้าเข้ามาแล้วจึงมีใช้กันทั่วไปแต่ก็ต้องแยกตามท้องถิ่นอีก ในเมืองต้องมีก่อนแล้วค่อยกระจายไปยังท้องถิ่นตามการมีไฟฟ้าใช้ บางพื้นที่ พ.ศ. 2500 ยังไม่มีไฟใช้เลย บ้านอาจารย์ พ.ศ. 2518-20 ถึงจะมี พอไฟฟ้าเข้ามาเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆจึงเข้ามา

วิหารล้านนาเมื่อก่อนผนังหนา หน้าต่างไม่กว้างมากเหมือนปัจจุบัน มีความเย็น ผนังก็เป็นลานดินลานทรายไม่ใช่พื้นคอนกรีต

นาฬิกาที่มาก่อนคือนาฬิกาแขวน นาฬิกาลูกตุ้ม สมัยก่อนยุครถไฟมาเขาฟังเสียงรถไฟกัน 7 โมงเช้าเขาจะรู้แล้ว ถ้าเข้ามาในถิ่นชุมชนจะมียามเคาะบอกเวลา ส่วนบ้านนอกไม่จำเป็นต้องดูเวลาทุกชั่วโมงเพราะเขาทำไร่ทำนา ก็ฟังเสียงไก่ขัน ดูพระอาทิตย์บ้าง ถ้าเป็นที่วัดก็มักลองปฐาบอกเวลามีประชุม มืงาน ก่อนวันสัปดาห์ก็จะตีกลองบอก

ต้นน้ำดื่ม เมื่อก่อนวัดก็ใช้หม้อน้ำตามศาลา กุฏิ ส่วนในวิหารก็มีน้ำดื่มจกตั้งตามเสาวิหารสำหรับศรัทธา เดิมนี้น้ำนั้นใช้อย่างไรก็อยากให่วัดใช้อย่างนั้น

เก้าอี้สมัย พ.ศ. 2500-10 ถ้าวางในวิหารแล้วไม่มีใครกล้านั่ง ไม่มีใครอยากนั่งสูงกว่าพระสงฆ์ ฟังมีมาซัก 20 ปีมานี้ที่เห็นมากขึ้น พระสงฆ์จัดเตรียมไว้ให้ศรัทธาได้ใช้กันสำหรับคนเฒ่าคนแก่หิ้วเข้าไม่ดี

สิ่งต่างๆเรารับมาจากสยามทั้งนั้น ปราสาทศพก็มีมา 2500 หลังจากเข้าร่วมกับสยามแล้ว

การจัดการนั่งแบบแบ่งซ้าย ขวา คงคิดกันขึ้นเอง เพื่อสะดวกในการพูดคุย ขึ้นแถวตั้งสามที่บางแห่งแยกการใส่เป็นชายฝั่งซ้าย หญิงฝั่งขวานี้มาทีหลัง แรกเริ่มให้ผู้หลักผู้ใหญ่อาจารย์วัดใส่ก่อนแล้วที่เหลือก็ค่อยใส่ทีหลัง

สัมภาษณ์ อ.ดุสิต ขวชาติ

วันที่ 26 มีนาคม 2553

ใบญาวังกร มรรคนายกวัดชัยศรีภูมิ กรรมการพุทธสมาคม ยวพุทธิกสมาคม

กลุ่มหนุ่มสาว จ.เชียงใหม่ ประธานชมรม ปักขทินล้านนาเชียงใหม่

สมัยโบราณวัดจะเอาเจดีย์เป็นหลักตามคติเขาพระสุเมรุวิหารอยู่หน้า ในวิหารก็จะเอาพระพุทธรูปเป็นประธาน ที่นี้พระสงฆ์สาวกจะอยู่ขวามือพระพุทธเจ้า ซ้ายมือจะเป็นอุบาสกอุบาสิกา แต่บ้านเรานี้อุบาสกจะนั่งหน้า อุบาสิกาจะอยู่ไกลหน่อยนั่งหลัง ตรงกลางหน้าพระพุทธรูปก็เป็นเครื่องสักการะแบบล้านนาคือสัตตภัณฑ์ แล้วก็มโหรีธรรมาสัน นุชบกเรียงตามขวามือเป็นพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์

เมื่อเชียงใหม่ตกเป็นประเทศราชของกรุงรัตนโกสินทร์คือกรุงเทพ สมัยรัชกาลที่ 1-4 ก็ยังปกครองกันเองอยู่แต่ส่งเครื่องราชบรรณาการดอกไม้เงินดอกไม้ทองปีไหนส่งที่ พอรัชกาลที่ 5 มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองคือพยายามลดอำนาจเจ้าผู้ครองนครโดยส่งข้าราชการจากกรุงเทพฯ มาช่วยปกครอง คือลดอำนาจเจ้าผู้ครองนครลงทีละน้อยจนหมดไป ที่นี้ก็ส่งพระสงฆ์ขึ้นมาปกครองจัดเป็นมณฑล เช่นเจ้าคณะมณฑลพายัพเป็นต้น ก็มาจัดการปกครองคณะสงฆ์ขึ้นต่อกรุงเทพฯ มีการแต่งตั้งเจ้าคณะจังหวัด เมื่อก่อนไม่มีเมื่อก่อนเจ้าผู้ครองนครแต่งตั้งพระสงฆ์ที่เป็นเถระขึ้นเป็นสังฆราช ปกครองพระสงฆ์ในเมืองเชียงใหม่

ที่นี้สมัยก่อนใช้ภาษาเมือง เรียนภาษาเมือง เทศน์คำเมือง เมื่อขึ้นกับกรุงเทพฯ ก็มีการเรียนภาษาไทย ข้าราชการก็ต้องเรียนภาษาไทย พระเณรก็ต้องเรียนภาษาไทย สวดมนต์ภาษาไทย ทำวัตรแบบไทย ที่นี้เครื่องสักการะแบบไทยก็ขึ้นมาคือโตะหมูปูชาก็เก็บสัตตภัณฑ์ไว้หน้าโตะหมูปูชามาตั้งแทน พวกนิคมโตะหมูปูชา สัตตภัณฑ์บางวัดก็เก็บขายบ้าง แก่แก่ผู้ฟังไปบ้างเพราะไม่ได้ใช้

การนั่งของพระสงฆ์ก็เลียนแบบไทยคือนั่งตรงกลางวิหารหน้าพระพุทธรูปเพราะเจ้าคณะมณฑลมาจากวัดเบญจมบพิตรกรุงเทพฯ (ทุกวันนี้ที่นั่นก็ยังนั่งแบบนั้น) ถ้ามีงานถึงจะย้ายไปด้านข้างวัดพระสิงห์ วัดเจดีย์หลวงก็นั่งกลางเหมือนกัน มียกแท่นสงฆ์ขึ้นมา ก็นั่งกันมาตั้งแต่สมัย ร.5-ร.9 เวลาจัดงานกฐินพระราชทานก็ย้ายที่ พักหลังจึงย้ายอยู่ด้านข้างขวามือพระพุทธรูปแบบถาวร ก็ทำให้วิหารกว้างขึ้น พระสงฆ์นั่งข้างก็เป็นแถวเป็นระเบียบมากขึ้น ทำให้เห็นพระพุทธรูปเด่นชัด บางวัดก็เอาแท่นสงฆ์ไปอยู่ข้างซ้ายของพระพุทธรูปก็มีตามความเหมาะสมของวิหารสถานที่นั้นๆ บางที่แดดส่องก็ย้ายข้างได้ ไม่มีข้อกำหนดบังคับตายตัว ตามแต่เจ้าอาวาสจะจัดการ

เมื่อมีงานฉลองเชียงใหม่ครบ 700 ปีก็มีการรณรงค์ให้ใช้ เครื่องสักการะแบบล้านนา โดยศาสตราจารย์ผดุง พยอมยงค์ ก็มาจัดแบบแผนที่ถูกต้องไว้ที่วัดเชียงใหม่มีสัตตภัณฑ์ ธรรมาสัน

แท่นสงฆ์ ชันแก้วตั้งสาม ชันห้าโกฐาก ชันนันทาน หลายวัดก็ทำตามด้วยการย้ายแท่นสงฆ์ไว้ข้างตามแบบแผนเดิม มีการฟื้นฟูตัวหนังสือเมือง เอาของเก่ามาใช้

สัตตภัณฑ์นี้หายไปช่วงหนึ่งพากันเอาโต๊ะหมู่มาใช้ ธรรมาสน์ก็เอาของใหม่มาใช้มาพร้อมโต๊ะหมู่นี้เอง เมื่อก่อนเทศน์ธรรมก็ใช้ธรรมาสน์ทรงปราสาท ใช้กันทุกวันพระวันศีล เป็นตามความนิยมเลียนแบบกัน สัตตภัณฑ์เมื่อก่อนก็ใช้งานเหมือนโต๊ะหมู่เอาเทียนจี๋ผึ้งมาเสียบบางที่ก็มีราวเหล็กเตรียมให้ ส่วนอาสนา แวนสายตาพระเจ้าจะใช้ในพิธีพุทธาภิเษก เบิกพระเนตร มีต้นผึ้งหมากเบ็ง ฯลฯ เวลาสร้างพระพุทธรูปก็สร้างเครื่องเหล่านี้ไว้ ตอนหลังก็ไม่ต้องสร้างใหม่ ส่วนใหญ่ทุกวัดจะมี แต่เดี๋ยวนี้บางวัดเก็บขายเนื่องจากไม่มีความรู้ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ นำเงินไปสร้างอย่างอื่น

ดูบริจาคนัยก่อนไม่มี อาจารย์เกิดมา 50-60 ปีก็เห็นแล้ว เมื่อก่อนเป็นการขอมกัน ไม่มีผู้พอมีการท่องเที่ยวเขาจะทำบุญไม่รู้ทำที่ไหนพระเณรไม่อยู่ก็เลยมีผู้ขึ้นมา เดี่ยวนี้กลายเป็นของจำเป็นเพราะมีค่าใช้จ่ายมากมายในวัด ปัจจุบันตามวัดใหญ่ๆก็มีผู้ของหน่วยงานต่างๆไปฝากวางบ้าง โดยเฉพาะวัดท่องเที่ยว ตั้งแต่ 10-20 ปีมาแล้วตั้งแต่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทศนาจร

ไมโครโฟนเครื่องเสียงก็มีมา 50-60 ปีมานี้เป็นนวัตกรรมใหม่ช่วยกระจายเสียงการเทศน์ธรรมให้ได้ยินทั่วกัน เมื่อก่อนคิดว่าราชการจะใช้ก่อนถึงจะเข้ามาในวัด ก็กลายเป็นสิ่งจำเป็นทั่วไป

พัดลมนี้ เมื่อก่อนไม่ใช่ไม่ร้อนแต่ก็เป็นตามสมัยใช้พัดวีกันไป เศรษฐีมีเงินก็มีคนพัดวีให้

พระประจำวันเกิดมาทางภาคกลางนี้เอง เมื่อก่อนล้านนาไม่มี เขาไปเห็นทางใต้เขาทำแล้วดี มีรายได้ผลประโยชน์เข้าวัด คนก็นิยมด้วย

เก้าอี้ก็มีมา 10-20 ปีมานี้ ราชการนำมาใช้ก่อน

- การสัมภาษณ์เจ้าอาวาสและผู้ดูแลวัดกลุ่มตัวอย่าง

สัมภาษณ์พระครูโสมิตปริยัตยาภรณ์ (พระมหาธีรพงษ์ สิริธโร) วันที่ 8 เมษายน 2553

เจ้าอาวาส วัดป่าแดงมหาวิหาร

เจ้าอาวาสเข้ามาจำวัด ปี 2542 ก็เห็นโตะหมู่ตั้งอยู่ก่อนแล้วจึงได้เอาสัตตกัณฑ์มาแทนโตะหมู่บูชาเพราะเห็นว่าเป็นของล้านนาเราอยากอนุรักษ์ไว้ เมื่อท่านเข้ามามีการสวดมนต์บนกุฏิทำวัตรเช้าเย็นในกุฏิ เลยย้ายมาทำในวิหารทุกวัน แต่วัดนี้จะใช้ผ้ามประทีปวางแทนเทียน เมื่อก่อนไม่มีการจุดธูปๆจะมาพร้อมโตะหมู่บูชา เท่าที่จำได้เริ่มรู้จักโตะหมู่บูชาเมื่อเป็นเณรเป็นเด็กอยู่บ้านนอก เห็นศุภหลวงให้เอาโตะหมู่มาใช้ที่วัด

เป็นการรับอิทธิพลจากภาคใต้ (กรุงเทพ) คือเมื่อก่อนพระสงฆ์ล้านนาปกครองดูแลกันเองเรียกว่า หมวดยุโบสถ มีครูบาตนเฒ่าตนแก่เป็นผู้ดูแลเป็นเจ้าคณะหมวด พอมีกฎหมาย ร.ศ. 121 พรบ.ใหม่มา เป็นจุดหัวเลี้ยวหัวต่อในสมัยรัชกาลที่ 5-6 ในยุคครูบาศรีวิชัย คือ ร.5 เป็นเจ้าแผ่นดินอำนาจการปกครองจึงขึ้นอยู่กับส่วนกลาง ก็ส่งพระสงฆ์จากทางโน้นมาดูแล ก็เลยได้รับอิทธิพลจากทางโน้นมา คือนโยบายมาแบบนี้ เมื่อส่งพระมาก็เป็นการขยายการศึกษาไปด้วย สมัยนั้นวัดพระสงฆ์จะมีบทบาทในด้านให้การศึกษามาก ที่นี้ก็นำหลักสูตรนักรธรรมจากทางโน้นมาสอน ซึ่งจะมีการสอนเรื่องศาสนาพิธีต่างๆ การจัดโตะหมู่งานแบบนี้จัดหมู่ห้า เจ็ด เก้าก็ว่ากันไป แล้วก็เริ่มมีการประกวดโตะหมู่ เท่าที่ฟังมาโตะหมู่ได้รับอิทธิพลจากจีนมาอีกที (ไม่แน่ใจ)

การศึกษาสงฆ์นี้สมเด็จพระมหาสมณเจ้าเป็นผู้ทำหลักสูตรนักรธรรมชั้นตรี โท เอก แล้วขยายสำนักเรียนจากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาคแต่ละจังหวัด พร้อมกันนั้นก็ส่งครูพระมาประจำแต่ละจังหวัดหรือเป็นพระสงฆ์จากบ้านเราไปจำเรียนแล้วกลับมา หลักสูตรนักรธรรมก็เลยเป็นหลักสูตรใหม่ เจ้าอาวาสแต่ละวัดก็รับนโยบายมาก็เริ่มเอาสัตตกัณฑ์ออกไปเอาโตะหมู่บูชาแทนที่

เรื่องนี้มีความหมายลึกซึ้งอยู่คือโตะหมู่บูชาประธานในพิธีเท่านั้นจะมีสิทธิในการจุดธูปเทียน แต่สัตตกัณฑ์ทุกคนสามารถจุดได้มันบ่งบอกเรื่องชนชั้น สังคม เมื่อก่อนคนมาก็เอาเทียนมาปักได้อันหรือสองอันก็แล้วแต่ ปักที่ฐานก็มี

สมัยนั้นก็มีสามอย่างพระประธาน แท่นสงฆ์ ธรรมาสน์ ไม่รู้ว่าใครเป็นผู้กำหนดการวางแบบนี้ อย่างวัดนี้แท่นสงฆ์อยู่ทางขวาทางเข้า เมื่อพระเณรมากขึ้นก็ต่อให้ยาวต่อไปด้านหลัง

ธรรมาสน์ภาคกลางก็มาพร้อมโตะหมู่ เมื่อก่อนใช้ธรรมาสน์สูงเทศน์ธรรมก็ได้ยินกันหมด แต่ไม่มีในหลักสูตรที่ว่าจะต้องใช้ธรรมาสน์ภาคกลางเท่านั้นไม่กำหนด ที่วัดนี้มีอยู่แล้วใช้เทศน์ทุกวันพระ ธรรมาสน์ปราสาทจะใช้วันตั้งธรรมหลวง ยี่เป็ง ธรรมาสน์ภาคกลางก็ไม่มีแบบแผนว่าต้องนั่งทางไหน เอาเหมาะสม ที่วัดนี้จะวางใกล้แท่นสงฆ์เพราะสะดวกในการเดินไปมา

อาสนะแบบภาคกลางก็เพิ่งมีปี 2550 สมัยก่อนก็ไม่มี สมัยนี้ก็ดูภูมิฐานมีที่พึงสะดวกดี ตาลปัตรเมื่อก่อนก็ไม่มีเป็นแต่ใบตาลคล้ายกับที่ครูบาศรีวิชัยใช้ สมัยนี้ก็พัฒนาไปมีการปักตัวหนังสือบ้าง ข้ามพระก็มีการพัฒนามีปัก มีชั้นไล่ของมือถือต่างๆ

ตู้บริจาคก็มีมาก่อนท่านมา ศรัทธานำมาถวาย แต่เมื่อก่อนวัดน่าจะเป็นคนทำเพื่อค่าใช้จ่ายของวัดไม่เฉพาะค่าไฟ สมัยก่อนก็มีมาแล้วก่อนไฟฟ้าเข้ามาอีก เป็นการขอมบุญของศรัทธา คิดว่าตู้บริจาคได้รูปแบบจากภาคกลาง ล้วนมาเราเป็นการไล่ชั้นขอมกัน ถวายต่อหน้า

ถ้าโพงเครื่องขยายเสียงไมโครโฟน ที่ติดในวิหารนี้ประมาณปี 2548-49 พร้อมๆกับการซ่อมวิหารปี 47 อย่างวัดนี้คนมามากล้นออกไปก็ต้องมีเครื่องขยายเสียงให้ได้ยินทั่วถึงกัน ทางวัดจัดหาเองประกอบกับที่วัดอื่นก็มีมา เครื่องเสียงก็ช่วยได้มากเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ให้ได้ยินกว้างขวางไปไกล

พัดลมมีมาก่อนท่านมาพอซ่อมวิหารก็ปรับปรุงอีกครั้ง เป็นการอำนวยความสะดวก แต่ศรัทธาเวลาเขาร้อน สมัยก่อนก็แปลกวิหารจะเย็นลมพัด รอบนอกจะร้อน สมัยนั้นก็ใช้พัดวีผ่าขวาม้ากันไป เมื่อมีเทคโนโลยีเข้ามาวัดก็ต้องปรับตัวตาม

เก้าอี้ให้คนเฒ่าคนแก่ นั่งกับพื้นไม่สะดวก มีมาซัก 3-4 ปีมาแล้วส่วนใหญ่คนหนุ่มสาวมากรีบไปทำงาน คนที่อยู่จะเป็นผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ศรัทธาที่วัดนี้ตอนมาอยู่ใหม่วันพระคนมาน้อย มีความขัดแย้งกัน พอปี 42 มานี้ก็พยายามทำกิจกรรมร่วมกันดึงคนให้เข้ามามากขึ้น วิทยุกลุ่มผู้สูงอายุ ที่นี้จะเป็นหมู่บ้านแกงโห้มีหลายกลุ่มคนชาวบ้าน พ่อค้า ข้าราชการ นักธุรกิจ ต่างคนต่างอยู่ไปคนขึ้นวัดจริงๆมีน้อย

แท่นรองรูปเทียนมีมา 3-4 ปี ที่วัดให้จุดเทียนได้รูปห้ามเพราะบางคนแพ้กลิ่น

ตู้น้ำดื่ม 2 ปีที่ผ่านมาสมัยก่อนมีงานก็ต้องมีคนเสิร์ฟ เดิวนี่ก็ตามสบายใครหิวก็ดื่มเอง แต่ถ้ามีงานใหญ่ก็ใช้น้ำขวดสำเร็จหลอดจิ้มสะดวกสบาย คนเสิร์ฟนี้ยังไม่เก่าพอ เมื่อก่อนมีน้ำดื่มวางไว้ที่เสาสมัยท่านเป็นเณร แต่วัดนี้ไม่มี

ปัจจัยภายนอกมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงของวิหาร แต่วัดก็ต้องปรับตัวตามรักษาบางส่วน วิหารนี้เป็นวิหารเล็กก็ต้องจัดการให้ดี

นักท่องเที่ยวที่มาส่วนใหญ่เป็นฝรั่งมาก ฝรั่งที่ศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์พุทธศาสนา

ข้อผิดพลาดของบ้านเราคือไม่ให้ความสำคัญในเรื่องสำคัญในท้องถิ่น ไปเน้นส่วนกลาง และเป็นเจตนาของผู้ร่างหลักสูตรผู้มีอำนาจด้วย อย่าลืมนวล้านนาเป็นอาณาจักรใหญ่ เขาพยายามกลืนพยายามสลายความเป็นล้านนาออกไปนำสิ่งต่างๆจากส่วนกลางมาแทน ยิ่งกลืนได้มากเท่าไร ก็เป็นความสำเร็จของเขามากเท่านั้น พอฝรั่งต่างชาติมากระตุ้นเราๆถึงได้ตื่น

สัมภาษณ์เจ้าอาวาส พระสมุห์สุรศักดิ์ สน.ดิโคร (ปัญญา) วันที่ 7 เมษายน 2553

เจ้าอาวาสวัดเกตการาม

โตะหมูปูชาเป็นวัฒนธรรมภาคกลางเขาเอามาเผยแพร่ เมื่อก่อนใช้สดดกัณฑ์หรือเจียงเทียน ส่วนจะเข้ามาปีไหนไม่ทราบได้ท่านไม่รู้ลึกเรื่องนี้ ไม่เคยมีการบันทึกไว้ควรไปถามอาจารย์ผู้รู้ จะดีกว่า ส่วนการเปลี่ยนเป็นโตะหมูปูชาเนื่องจากศรัทธานำมาถวาย ศรัทธาที่จะสามารถถวายได้ ก็ต้องเป็นคนมีเงิน เพราะชุดหนึ่งก็หลายบาท ห้าหกพัน หรือแบบฝัง मुख ก็เป็นหมื่นก็มี ถ้าเราไปวัด ไหนเห็นโตะหมูปูชาสวยงามก็แสดงว่าศรัทธามีเงิน เช่นเมื่อก่อนท่านอยู่วัดศรีเกิด เมื่อย้ายมาอยู่ที่นี่ ทราบได้ทันทีว่าศรัทธาที่นี่มีเงินมาก คล้ายกับว่าเป็นเครื่องแสดงฐานะของชุมชนด้วย แม้แต่ อาสนะสงฆ์ เมื่อศรัทธานำมาถวายวัดก็จำเป็นต้องเอามาตั้ง เมื่อเขานำมาถวาย หนึ่งเขาได้บุญ สองเขาได้ชื่อเสียงเพราะมีชื่อติดด้วย ใครมากราบไหว้ก็เห็น ตอนนี้ท่านก็รออยู่ว่าจะมีใครมาทักท้วง หรือไม่ ถ้ามีก็จะเปลี่ยน แต่บางสิ่งบางอย่างถ้าถวายมากเกินไปก็รักวัดได้ ก็เป็นการทำลาย วัฒนธรรมของเราได้ สมัยโบราณได้ยินว่าสดดกัณฑ์ใครก็จุดได้มีถ้วยรองเทียนอยู่ส่วนรูปไม่แน่ใจ ว่ามาสมัยไหน

อาสนสงฆ์เดิมวัดนี้เคยตั้งอยู่กลางวิหารเมื่อนานมาแล้วสมัยพระครูปริยัติ ประมาณ 60-70 ปี ที่แล้ว พระครูปริยัติท่านนำรูปแบบมาจากวัดเบญจมบพิตร ท่านเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส (วัดพระสิงห์ วัดเจดีย์หลวงก็เคยใช้) การทำวัตรเช้าเย็น สวดมนต์ก็จะนั่งบนแท่นนี้และหันหน้าไปทาง พระพุทธรูป เมื่อมีศรัทธาต้องการกราบไหว้พระพุทธรูป จดรูปเทียนบูชาก็ต้องอ้อมแท่นไป จะมีช่องว่างระหว่างอาสนสงฆ์และแท่นพระอยู่พอสมควร ปัจจุบันไม่อนุญาตให้จุดรูปเทียนในวิหาร (ย้ายไปจุดที่หน้าพระธาตุเจดีย์แทน) ประมาณปี พ.ศ.2547 ได้ย้ายมานั่งด้านข้างเพื่อให้พื้นที่โล่ง ศรัทธาที่มาก็ไม่ต้องเดินอ้อมให้ยุ่งยาก และเท่าที่เห็นที่อื่นๆก็นั่งข้างกันหมด แม้กระทั่งเชียงตุง ที่ท่านได้ไปดูมาก็เอาอาสนสงฆ์ไว้ข้างเหมือนกัน เมื่อบอกกล่าวกับศรัทธาญาติโยมก็ไม่มีใครว่าอะไร

ส่วนอาสนสงฆ์มีอยู่สองแบบคือแบบเบาะที่นั่งพับได้และแบบแท่นไม้หรือตั้งไม้ แยกชั้นของใครของมัน ไม่ทราบว่ามาสมัยใด

ธรรมเนียมแบบภาคกลางก็มีอยู่ ไม่ทราบว่ามาสมัยใด จะใช้ช่วงเข้าพรรษาถึงเดือนยี่เป็ง สามหรือสี่เดือนถึงจะนำมาวาง ศรัทธานำมาถวาย ส่วนการวางก็วางที่เหมาะสมไม่สูงหรือต่ำเกินไป เป็นจุดเด่นที่ศรัทธามองเห็น ถ้าต่ำมากก็ทำแท่นรองอีกชั้นหนึ่ง

นาฬิกาของเก่าศรัทธานำมาถวายหลายปีจำไม่ได้ ส่วนสาเหตุไม่ทราบได้ว่าเหตุใดนิยมถวาย นาฬิกา แต่เมื่อย้อนดูในอดีตก็พบว่าของดีๆ ในยุคนั้นศรัทธาก็นิยมนำมาถวายวัดเสมอ

ผู้บริจาคมีนานมากไม่ทราบได้ เป็นเรื่องช่วยค่าน้ำไฟวัด เป็นสิ่งที่วัดจัดเตรียมมาวาง

เครื่องเสียง ไมโครโฟน ลำโพงไม่ทราบว่ามาสมัยใด เป็นสิ่งจำเป็นต้องใช้

เก้าอี้ที่นั่งสมัยท่านเป็นฌรอยู่บ้านนอกก็ไม่เคยเห็นฟังจะเห็นวัดในเมืองช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา การนั่งก็จะนั่งใกล้ประตู เป็นเก้าอี้หวายก็มี เก้าอี้เหล็กก็มี เหตุผลคือศรัทธาคนเฒ่าคนแก่นั่งลำบาก ลูกนั่งลำบาก วัดก็เลยเอาใจศรัทธา ที่นี้ศรัทธาก็ไม่มีข้อแก้ตัวว่าไปวัดฟังธรรมนั่งไม่ได้ ซึ่งนำมาวางก่อนที่ท่านจะมาอยู่ (พ.ศ. 2544) ทางวัดจะเตรียมไว้ก่อนวันพระวันงาน พระฌรจะจัดเตรียมสถานที่ถึงจ่านำมาวาง

เชียมซีไม่มีวางในวิหาร คำทำนายก็มีหลายแบบปัจจุบันเป็นเครื่องกลไกหลอดเหรียญก็มี ตู้เช่าวัดอุดมกลเริ่มมีปีนี้ พ.ศ.2552 ต้องการสร้างพระพุทธรูปไว้ในวิหารและนำเงินมาบูรณถาวรวัตถุในวัด อีกอย่างคือศรัทธาจากที่ต่างๆมาก็ถามหา

โต๊ะพระประจำวันเกิด เดิมอยู่ในวิหารจะตั้งเฉพาะวันสำคัญเท่านั้นเพราะกลัวเงินหาย พระหาย ปัจจุบันจัดข้างวิหารแทนมีศรัทธานำมาถวาย

การนั่งก็เป็นกลุ่มใครกลุ่มมัน หญิงจะเยอะกว่ามาก อาจเป็นเพราะชายมีการงานต้องทำ แต่ชายจะนั่งหน้าเสมอ ศรัทธาวัดนี้จะลดลงตั้งแต่ท่านเข้ามา คนหนุ่มสาวไม่เข้าวัดคิดว่ายังไม่แก่ และต้องรีบไปทำงานตอนเช้า

สัมภาษณ์พระอธิการบุญส่ง กน.ตรม.โม

วันที่ 27 มีนาคม 2553

เจ้าอาวาสวัดเสาหิน

แก้อี้ สมัยโบราณเมื่อ 30-40 ปีก่อนนั้นส่วนใหญ่จะนั่งพื้นหมด มีนั่งแก้อี้เมื่อ 10 ปีที่ผ่านมา เป็นปัญหาสุขภาพ หัวเข่า แม้กระทั่งคนหนุ่มสาวปัจจุบันก็นั่งพับเพียบยากเพราะไม่เคย แก้อี้จะนั่งอยู่ด้านหลังติดประตู ที่วัดนี้ศรัทธาจะริเริ่มกันเองซื้อหาทานให้ จุดเริ่มคือศรัทธาเอามาเองก่อน เอามาเอาเอง คนอื่นเห็นก็ทำตาม เมื่อมีคนต้องการนั่งมากก็ซื้อหาไว้

อาสสงฆ์เป็นแท่นยกสูงกว่าชาวบ้านเพราะพระเป็นที่เคารพของคนทั่วไป ได้รับการยกย่อง เมื่อยกย่องก็ยกให้สูงกว่าคนธรรมดาเป็นความเชื่อ อาสสงฆ์นี้ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็เรียกเหมือนกันเป็นแท่นยาวตลอดหรือเป็นแท่งทั้งองค์เดียวต่อกัน แล้วแต่กำลังจะสร้างได้

อาสสงฆ์ที่นั่งกลางวิหารส่วนใหญ่จะเป็นธรรมยุต เช่นวัดเจติยหลวง วัดสันติธรรม วัดนี้ไม่เคยมี วัดนี้อาสสงฆ์จะอยู่ขวาพระพุทธรูปตลอดมาตั้งแต่อดีตส่วนการจัดตามบ้านจะนั่งซ้ายมือพระพุทธรูป

เดิมใช้สัตว์ศักดิ์สิทธิ์หมายถึงภูเขาเจ็ดลูก เปลี่ยนเป็นโต๊ะหมู่บูชาคาดว่าประมาณ 30-40 ปีที่แล้ว แต่วัดนี้สร้างแท่นพระพุทธรูปขึ้นราชเพิ่มขึ้นด้านหน้าฐานพระเดิม มีศรัทธานำมาถวาย เจ้าอาวาสองค์เดิมท่านจึงสร้างแท่นรองรับ ถ้าจะเปลี่ยนเป็นเอาสัตว์ศักดิ์สิทธิ์มาวางไว้ก็จะบังพระหมด

โต๊ะหมู่มีสองชุดสำหรับพระพุทธรูป และสำหรับพระมหากษัตริย์ เป็นการตั้งเพื่อความเคารพ ทางวัดจัดวางไว้เพื่อความสวยงาม

นาฬิกาตั้งพื้นมาตามยุคตามสมัย พ.ศ.2534 เก่ากว่านี้ก็มี 30-40 ปีมาแล้ว เป็นการถวายทาน ให้ญาติพี่น้องเป็นที่ระลึกแก่ผู้ตายและให้เป็นประโยชน์แก่คนทั่วไปตามสมัยนิยมเหมือนโทรศัพท์มือถือในปัจจุบัน วัดนี้จะอนุรักษ์ทุกอย่างเป็นไปไม่ได้ต้องตามยุคตามสมัย แต่ถ้าร่วมสมัยนี้ได้ บางอย่างคงไว้ ปรับบางอย่างจะดีกว่า

ธรรมเนียมแบบภาคกลางมาประมาณ 40-50 ปี จะวางด้านซ้ายพระพุทธรูป เทศน์ให้เห็นหน้า อาจเป็นคนบ้านเราไปเห็นของเขาหรือเขามาเห็นบ้านเราว่าไม่มีก็ซื้อหาถวายวัดก็จำเป็นต้องใช้ตามยุคตามสมัย การปกครองสงฆ์มีส่วนคล้ายกับทางราชการทั่วไปเมื่อมีคำสั่งจากส่วนกลางให้ทำอะไรก็ต้องปฏิบัติตาม เป็นนโยบาย แนวทางที่ยึดเอาตัวอย่างจากส่วนกลางมาพัฒนา ส่วนท้องถิ่นก็เอามาปรับปรุง

ดูบริจาคน วิหารไม่ได้ใช้ตลอดจะไม่ตั้งไว้แต่จะตั้งในช่วงวันพระ

เครื่องเสียง ลำโพง ประมาณ 40-50 ปีที่แล้ว เป็นสิ่งจำเป็นไปแล้ว วันสำคัญศรัทธาญาติโยมมาเยอะ 200 300 คน ล้นวิหารก็จำเป็นต้องใช้ สมัยโบราณคนไม่เยอะเท่านี้

พัตลม 30-40 ปี ชาวบ้านร้อนก็ซื้อมาถวาย เป็นสิ่งจำเป็น เป็นการอำนวยความสะดวกแก่คนมาทำบุญ และก็เ็นชาวบ้านนั้นแหละที่ซื้อมาถวาย คล้ายกับว่าบ้านคนมีอะไรก็อยากให่วัดมี อย่างนั้น ศรัทธาก็อยากให่วัดพัฒนาไปด้วย

แต่ละวัดก็มีจุดขายของตน วัดนี้ก็มีแท่นแก้วสูงเกือบติดเพดาน มีสี่ชั้น โบราณว่าอาจสร้างครอบเสาหินเสาหลักเมืองกุมกามไว้ (ไม่ยืนยัน) บันไดรูปนกการเวกที่อื่นไม่มี จิตกรรมเก่าแก่มาก

พระประจำวันเกิดจะตั้งเฉพาะวันพระ ตั้งล่างวิหารไม่ได้ตั้งด้านใน มาช่วง 2500 นี้เอง เป็นสิ่งชักชวนให้คนทำดี ทำบุญ ไม่ใช่สิ่งเสียหาย ถ้าบอกว่าไม่ใช่ล้านนาแล้วไม่ใช่ก็ล้ำหลังไม่พัฒนา ต้องผสมกันไปตามยุคตามสมัย ไม่ขัดกันเกินไป

สัมภาษณ์พ่อน้อยดวง คำชาย

วันที่ 6 เมษายน 2553

ผู้ดูแลวัดต้นแก้ว กรมการวัดตั้งแต่อายุ 21 ปีจนปัจจุบัน

โตะหมูปูชามาไว้หน้าพระประธานประมาณซัก 20 ปีมานี้เอง อาจารย์มช. มาติงว่าควรย้าย เพราะเป็นของภาคกลาง ไม่ใช่ของโบราณล้านนา เอาโตะหมูปูมาใช้เพราะเป็นที่นิยมกับวัดโดยทั่วไป และเปลี่ยนเป็นสัตตภัณฑ์ซัก 5-6 ปีที่ผ่านมา สมัยโบราณงานตามบ้านไม่มีการวางโตะหมูปู

แท่นสงฆ์ของวัดมาไว้ที่เดิมตลอด ถ้านิมิตต์พระมาเยอะก็เอาไว้สองข้างได้ แต่เมื่อก่อนไม่มี พึงมามียกแท่นเมื่อ 30-40 ปีมานี้เอง (โบราณนั่งพื้นกันหมด พระมีแค่เสื่อรองเท่านั้น ทุกวัดเป็นแบบนี้หมด) ศรัทธาเป็นผู้สร้างแท่นให้เพื่อให้สูงกว่าคนทั่วไป

ธรรมเนียมแบบภาคกลาง มี ไม่นำมาวางในวิหาร

โมโครโฟนลำโพงใช้ตู้ซัก 30 ปีมานี้เอง เพราะเป็นที่นิยมกัน ทางวัดจัดซื้อมา เมื่อก่อนคนไม่เยอะเหมือนปัจจุบัน

นาฬิกาโบราณศรัทธานำมาถวายงานฉลองศาลาการเปรียญเมื่อ พ.ศ.2544 เพื่อให้เขารู้เวลาที่ก็โมงแล้ว แต่ก่อนไม่มีนาฬิกาที่ดูดวงอาทิตย์ หรือช่วงเช้าเอาเวลาไถ่ขันบ้าง

ตู้บริจาค มีมาซัก 10-15 ปีมีเพราะว่าเป็นวัดที่มีนักท่องเที่ยวเยอะเมื่อคนมาก็อยากทำบุญ วัดก็จัดเตรียมไว้ให้เพื่อช่วยค่าน้ำไฟ มีตู้บริจาคจากที่อื่นมาวางด้วยของชุมชน

ตู้เซียมชีวัดสร้างเองเป็นของจีน วัดสร้างเอง นำมาไว้เพราะนักท่องเที่ยวอยากเสี่ยงดวง ทราบดวง เมื่อมีเคราะห์ก็บูชาเทียนต่อเลย แต่โบราณมาจะบูชาเทียนวันปากปี

ตู้เซียมชีหยอดเหรียญมาเมื่อ พ.ศ.2551 ศรัทธานำมาถวาย

พัดลมมีซัก 30 ปีก่อน เดิมทีเป็นพัดลมเพดานซัก 40 ปีมันเกะกะไม่สวย พัดลมตั้งพื้น สะดวกย้ายได้นำไปใช้ที่อื่นก็ได้ ทางกรรมการวัดจึงประชุมย้ายกันเอง สมัยก่อนไม่ร้อนอย่างนี้ ศรัทธาก็คอดทนเอา บ้างก็ใช้พัดวินามาเอง

ไฟนีออนติดชั่วคราวเท่านั้นใช้เฉพาะเวลากลางคืน

พระประจำวันเกิด เมื่อก่อนไม่มี มีมาได้ซัก 20 ปีมานี้ เพราะเตรียมไว้ให้นักท่องเที่ยว เมื่อก่อนเป็นเด็กไม่มีพระประจำวันเกิดมีแต่พระธาตุประจำวันเกิด วัดใหญ่ๆสำคัญส่วนมากจะมี

เก้าอี้นำมาช่วงเจ้าพรรษาพึ่งเทศน์ วางเฉพาะวันพระวันสำคัญทางศาสนา เก้าอี้ฟุ้งจะมี ช่วง 10 กว่าปีนี่เอง การนั่งก็ต้องนั่งหลังวิหารห่างพระสงฆ์

เสื่อ(สาตແຫຍງ) เดิมไม่ได้ปู เป็นของที่เห็น โบราณตั้งแต่เด็กเมื่อก่อนเป็นพื้นปูนธรรมดา นั่งแล้วเย็น เป็นเหน็บซาได้ วัดอื่นจะเป็นเสื่อแดง พรหมผืนหมด

การนั่งคนเฒ่าสูงอายุนั่งหน้า หนุ่มสาวนั่งหลัง

ทำวัตรเช้าเย็นในวิหาร

ผู้ไม่ไหว้พระธรรมคัมภีร์ เดิมเป็นหีบธรรม เปลี่ยนเป็นตู้เมื่อซัก 10 ปีที่ผ่านมาเพื่อโชว์
ให้เห็นของเก่า หีบธรรมของเก่าไว้บนกุญแจล้นหาย

ส่วนขันแก้วตั้งสาม ขันน้ำทาน ขันขอศีล จะวางเมื่อมีงานวันพระ

แทนพระมีคนนำมาถวายเมื่อซ่อมศาลาแล้วจะเอาไว้ที่เดิม

เดิมพระพุทธรูปในวิหารเมื่อลุดยังอายุได้ 20 ปีพระแกะสลักจากไม้จันทร์หลายองค์
และพระพิมพ์พระแสงหลังพระพุทธรูป ถูกขโมยไปหมดเพราะเบาขโมยง่าย

สัมภาษณ์พระครูสุกิจ สารนิฐ

วันที่ 6 เมษายน 2553

เจ้าอาวาสวัดหางดง

โต๊ะหมู่บูชาตั้งเมื่อ พ.ศ. 2523 เดิมเป็นสัตตภัณฑ์ เป็นค่านิยมบ้านอื่นเขามีก็มีบ้าง ศรัทธา
นำมาถวาย สัตตภัณฑ์เดิมเก็บไว้

แท่นสงฆ์มีมาเดิมตั้งแต่มาบวชปี พ.ศ. 2527 ก็เห็นแบบนี้แล้วแต่ก่อนนั้นก็ไม่มี

ธรรมาสถูปากลางมีแต่ไม่ใช้ในวิหาร ใช้ธรรมาสถูปา

ตู้บริจาคเริ่มมีมาเมื่อนักท่องเที่ยวชาวบ้านอื่นๆมาดูแล้วถามว่าไม่มีตู้บริจาคหรือ อยากช่วย
ทำบุญเลยนำมาตั้งไว้ นักท่องเที่ยวเข้ามารู้จักมากขึ้นตั้งแต่ 20 ปีผ่านมานี้

ไมโครโฟนเครื่องเสียง ไม่ติดถาวรโยกย้ายได้ มีมาซัก 20-25 ปี เพราะการเทศน์ของพระ
บางรูปเสียงเบาชาวบ้านไม่ได้ยิน ยิ่งชาวบ้านอยู่ด้านหลังสูงอายุหูไม่ดี ศรัทธาเลยซื้ออมถวาย

พัฒนาคิมแขวนเพดานเมื่อเจ้าอาวาสองค์ก่อน ไฟฟ้าเข้ามาปี พ.ศ. 2520 ท่านเป็นเด็ก
เป็นเณรเมื่อ พ.ศ. 2517 ยังมีมีไฟเลย เมื่อไฟมาพัฒนาก็เข้ามาติดๆ แต่เปลี่ยนเป็นพัฒนาคิมตั้งพื้น
เมื่อปี พ.ศ. 2548 พัฒนาคิมแขวนมันบังเพดาน ลายแยะต่างๆ ดูกะกะ เมื่อช่วงการบูรณะก็มีเจ้าหน้าที่
จากกรมศิลปากรเชียงใหม่มาช่วยดูความเหมาะสมให้

นาฬิกาโบราณเพิ่งเอาขึ้นมาเมื่อปีกว่านี้เองเดิมอยู่ด้านล่างแต่ถวายเป็นตั้งแต่ปี 43 วัดมีงาน
ปอยหลวงก็เลยได้มา สมัยโบราณใช้การดูตะวันดูแดดดูเงาแทน

พระประจำวันเกิดมีมาปี พ.ศ. 2550 ศรัทธานำมาถวายงานปอยหลวง

ตู้น้ำดื่ม นำเข้ามาซัก 10 ปีก่อนนี้ ศรัทธาซื้อถวาย เดิมมีร้านน้ำหม้อยู่ด้านล่างวิหาร
ก็เป็นความสะดวกสบายของศรัทธาได้กินน้ำเย็นด้วย

เก้าอี้หนังจะมีสำหรับวันพระเท่านั้น เริ่มใช้กันมา 4-5 ปีมานี้ สำหรับคนเฒ่าคนแก่จะได้มี
สมาธิในการฟังเทศน์ธรรม ไม่ต้องขยับลุกนั่งเปลี่ยนทำบ่อย วัดนี้ก็มีประมาณ 4-5 คน

วิหารนี้จะเปิดเฉพาะวันพระ ปกติจะปิด

ฐานพระ (ฐานซุกชี) ทำเพิ่มเติมต่อมาด้านหน้าซัก 20 ปีชาวบ้านทำ

การสัมภาษณ์พ่อหนานจันทร์ รัตนจิรวงศ์

วันที่ 9 เมษายน 2553

ผู้สูงอายุวัดท้าวคำวัง

ในวิหารเดิมมีแต่ธรรมาสน์ แทนพระ อาสสงฆ์ หีบธรรมก็อยู่ที่เดิม ที่วัดนี้ถ้าพระนั่งเต็ม อาสสงฆ์หรือแทนสงฆ์ เณรจะนั่งฟังตรงข้าม การนั่งสมัยก่อนก็เมื่อมีการใส่ขันดอกชาวนานั่งขวา ของทางเข้า หนึ่งจะนั่งซ้ายหรือขวามือพระพุทธรูป แต่ไม่รู้เพราะอะไรก็ทำตามสืบกันมาใส่ขันดอก เสร็จก็จะนั่งเหมือนปัจจุบัน

โต๊ะหมู่ก็มีมาประมาณ 20 ปี ที่เปลี่ยนเพราะสามารถยกไปตามงานที่บ้านได้ มีอยู่ถึง 4-5 ชุด ที่เห็นในวิหารเพราะไม่มีที่ไว้ กันหายไป

สัปดาห์ที่เห็นเป็นของใหม่ ของเก่าถูกขโมยไป อันนี้ก็มาซัก 20 ปี สมัยก่อนถ้ามีคนมาจุด เขะก็วางเทียนตรงขอบแทนไม้ก็ได้ เมื่อก่อนก็ไม่มีรูป ฟังมาเห็นยุคนี้

ลำโพง ไมโครโฟน วัดนี้ก็เป็นอันเล็กๆมีงานก็ยกมาวาง ปกติก็ใช้งานในวิหาร ถ้าคนเยอะ ก็ไปที่ศาลา 10 ปีมานี้

นาฬิกาแขวนมาซัก 10-15 ปีนี้เอง เดิมใช้การดูตะวัน เช่นตรงหัวคือเวลาเที่ยง บางคนก็ดู นาฬิกาบ้านก่อนแล้วค่อยมา

กรมศิลปากร มาซ่อมวิหารให้เมื่อปี 45-46

พัฒนศรัทธาซื้อถวายเป็นสมัญญานาม ไม่ร้อนเท่านี้แต่ก็ร้อน รอบบริเวณนี้เป็นทุ่งนาหมด เวลา มากี่ใช้พัด

ดูบริจาคนะแต่มียกขโมยไปกุญแจอาวาส ให้ค่าน้ำค่าไฟเดิมก็ใช้น้ำบ่อ ค่าใช้จ่าย ศรัทธาก็ช่วยกันออก

เดิมในวิหารมีน้ำดันดินเผามาวางเวลามีงาน บริการแก่กระหาย เสร็จงานก็เก็บ ที่วัดนี้มีชั้น ถึง 7 ชั้นเวลามีงานเริ่มจากชั้นพระธรรมชั้นเดียวใส่สองแถวพระเจ้าและพระธรรม ชั้นแก้วตั้งสาม ชั้นขอศีล ชั้นนำทาน (พระธาตุและพระอาจารย์) ชั้นนิมนต์ และชั้นแก้วตั้งสามขอสุมาลาพระ

ศรัทธาวัดนี้มีไม่มากปัจจุบันมากกว่าเดิม แต่พวกหมู่บ้านจัดสรรนานมาที หนุ่มสาวก็มีมา เติบโตไปทำงานไม่รอพึ่งเทศน์

เก้าอี้ที่นั่งก็มีบ้างแต่คนเฒ่าที่นี้แข็งแรง และศรัทธาที่นี้คนน้อยด้วย

ดูหนังสือโบราณนำมาวางในวิหารเพราะกลัวคนขโมย

สัมภาษณ์พระอธิการธนรรักษ์ กน.ตวิโร

วันที่ 5 เมษายน 2553

เจ้าอาวาสวัดทุ่งอ้อหลวง

นายจรัส สุกใจ อดีตผู้ใหญ่บ้าน

สัตตภณท์เปลี่ยนเป็น โต๊ะหมู่บูชาได้ซัก 20 ปี เพราะสวยงามกว่า เคลื่อนย้ายได้ง่ายกว่า และจุดเชิงเทียนขลุ่ยยากกว่าและเก่าแก่ผู้พัง สัตตภณท์ให้เจ้าอาวาสจุด เดิมรูปยังไม่มี ศรัทธาเป็นผู้นำมาถวายตามสมัยนิยม วัดอื่นๆเขามีกันก็ทำตาม วัดนี้ก็มิหลายชุด 3 5 7 เมื่อมีงานตามบ้านการยก โต๊ะหมู่บูชาไปจะง่ายกว่า ปัจจุบันเอาสัตตภณท์ไว้กลาง โต๊ะหมู่ไว้ข้าง แต่สัตตภณท์เก่าแล้ว เลยนำแท่นจุดรูปมาวางซ้อนบนอีกที่

อาสสงฆ์เดิมตั้งทางซ้ายของทางเข้า เมื่อมีการบูรณะวิหารจึงย้ายลงมาไว้ที่ศาลาแทนเมื่อปี 2537 เพื่ออนุรักษ์พื้นที่ในวิหารให้โล่ง และเดิมการตั้งตรงนั้นก็ไม่ได้สะดวกเนื่องจากเป็นทางเข้า ทางขึ้นลงส่งของเสิร์ฟน้ำท่า แท่นสงฆ์เลยเกาะกะขวางทางเพราะมีคนเดินลัดหน้าพระสงฆ์ไม่ดี เขียบบเงาพระบ้างไม่ดี เมื่อนำอาสสงฆ์ลงไปแล้วนักท่องเที่ยวมาก็ไม่มีที่ปิ่นพรหรือให้พรเลยตั้งแห่ไว้ตรงกลางวิหารอยู่ช่วงหนึ่งประมาณ 3 ปี พึ่งย้ายมาด้านขวาเมื่อไม่กี่ปีนี่เองเพราะเกาะกะขวางการมองเห็นพระพุทธรูป

ธรรมเนียมการเทศน์ธรรมศรัทธาญาติโยมมองหน้าพระไม่ดี ประหม่าไม่มีสมาธิสวดมนต์ ซึ่งธรรมเนียมทรงปราสาทนี้ย้ายมาจากวัดทุ่งด้อม ถอดชิ้นส่วนมาประกอบ

ธรรมเนียมภาคกลางใช้เทศน์งานบ้านไม่เคยมีในวิหาร

ดูบริจาคนี่เอง 2 อาทิตยน์เองเนื่องจากวัดประสบปัญหาเรื่องค่าไฟฟ้าค่าสาธารณูปโภค เดิมวัดนี้ไม่มีนักท่องเที่ยวนำไม่เป็นที่รู้จัก การบริจาคเงินก็เป็นการทำบุญของชาวบ้านปีไหนเดือนไหนก็ทำทีหนึ่ง ศรัทธาวัดก็มีน้อยเป็นชุมชนเล็กงานมงคลหรืออวมงคลก็น้อยการบริจាក็น้อยตามไปด้วย อีกอย่างคือเห็นวัดอื่นเขาทำแล้วดีก็ทำตาม ดูบริจาคนี่สมัยโบราณไม่มีจะเป็นเงินที่ได้จากการใส่ขันดอก ขันตั้ง ขันขอศีล แต่ปัจจุบันเริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้นจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ไฟฟ้า พัดลมติดช่วงบูรณะวิหารนี้เอง ศรัทธาถวาย การจุดรูปเทียนชาวบ้านศรัทธาก็กลัวเรื่องไฟเพราะเป็นวิหารเก่าแก่

ไมโครโฟน ลำโพงไม่มี

พระประจำวันเกิดมาจากภาคกลาง ล้านนาไม่มี เดิมล้านนาจะถวายพระที่แกะสลักจากไม้ เป็นปางประจำวันเกิดของคนนั้นๆแทน สังเกตได้ว่าวิหารล้านนาเก่าๆจะมีพระไม้แกะสลักมากมาย บนฐานพระ

ที่นี่เคยทำวัดอุ้มงคลแจกแต่ไม่ได้ให้บูชา เครื่องราง วัดอุ้มงคลมีมาในล้านนาแต่เดิมก่อน พุทธศาสนาอีก คนเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจมาก่อน

เดิมโบราณการจัดพื้นที่ให้มีครบองค์สามพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์

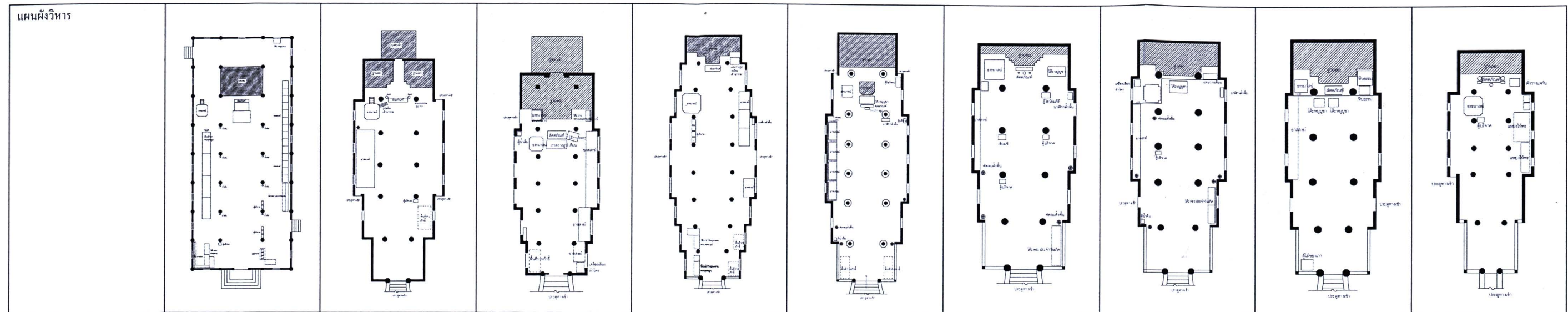
พระพุทธรูปอยู่กลาง โต๊ะหมู่บูชาอยู่กลาง พระอาจารย์ไว้ข้างซ้ายขวาบ้าง

ที่วัดนี้คนที่อายุจะอยู่หน้า ผู้ชายอยู่หน้า หญิงอยู่ด้านหลัง สาเหตุการนั่งแบบนี้คิดว่า เป็นเพราะคนหนุ่มสมาธิไม่ดี ลุก ลี้ ลุก ลน และการว่าการกล่าวการท่องบทสวดคนเฒ่าคนแก่ จะแม่นยำกว่า การเปล่งเสียงก็จะชัดเจนกว่า คนหนุ่มยังไม่คล่อง คนเฒ่าเขาไม่รู้หนังสืออาศัยการจำเลย จำแม่นยำกว่า และเป็นเรื่องคุณวุฒิวิวุฒิด้วย

การใส่ขันแก้วขันดอกอาจเป็นตัวช่วยแบ่งกลุ่มการนั่งไปในตัว การใส่ขันดอกหญิงจะต้อง ใส่ด้านซ้ายทางเข้า ชายใส่ทางขวาทางเข้า แต่การนั่งก็ต้องให้ชายติดพระสงฆ์อยู่ดี บางที่ก็อยู่ที่ ความถนัดมากกว่า อีกอย่างชายหญิงนั่งใกล้กันในวัดไม่เหมาะสม การกราบไหว้พระก็ไม่สะดวก หรืออีกอย่างก็เป็นสามัญสำนึกอยู่แล้วของสังคมไทยที่ทำให้เกียรติคนเฒ่าคนแก่ มีการจัดลำดับสูงต่ำ อยู่แล้วเช่น พระสงฆ์ก็ต้องไหว้พระพุทธรูป พระหนุ่มก็ต้องไหว้พระสูงอายุ เณรก็ต้องไหว้พระ ศรัทธาก็ต้องไหว้พระสงฆ์ คนหนุ่มก็ต้องไหว้คนแก่ เป็นทอดๆไป

การใส่บาตรของวัดนี้ถ้าคนเฒ่าก็ให้พระสงฆ์เดินลงมารับนอกวิหาร

วัดนี้ศรัทธาไม่น้อยมากคนเฒ่าคนแก่ 4-5 คน คนจะเฒ่าเข้าพรรษา ออกพรรษา

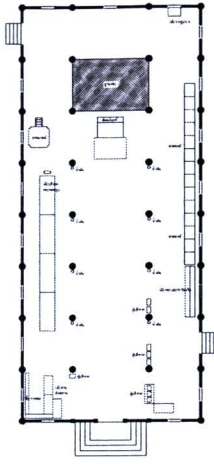
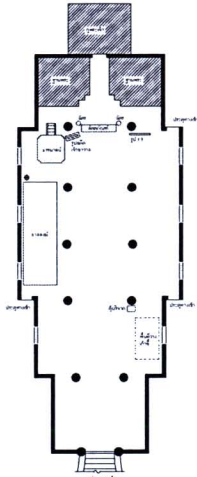
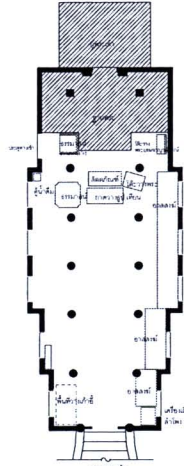
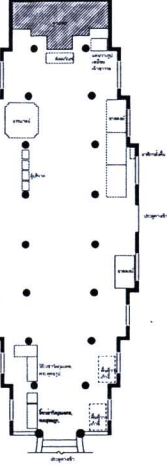
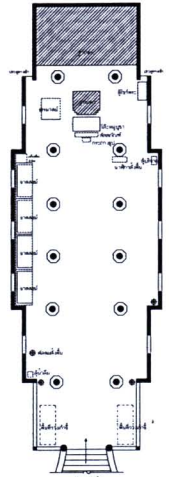
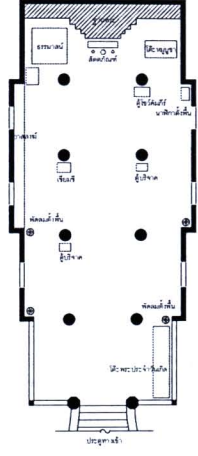
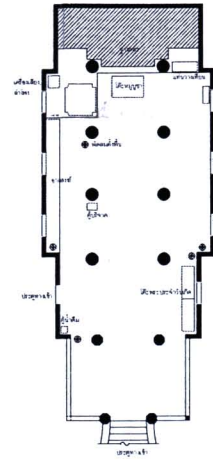
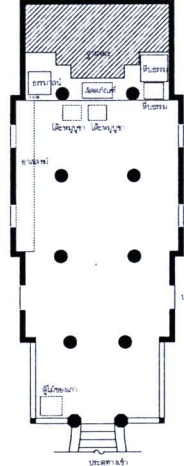
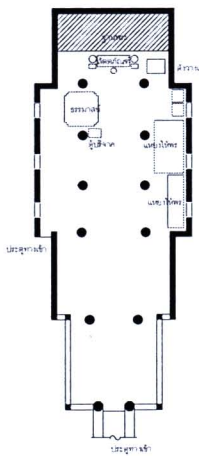


ลักษณะทางกายภาพวิหาร

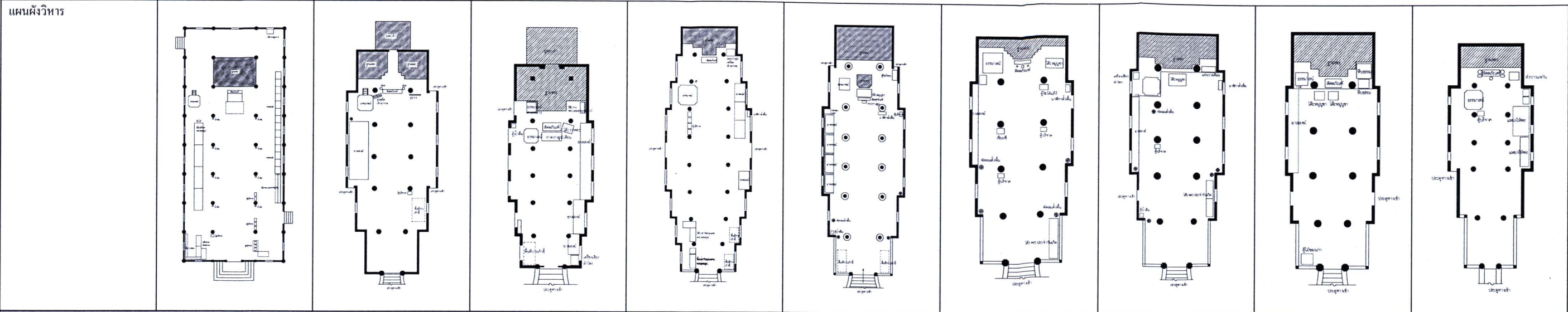
1. ชื่อวัด	วัดพันเตา	วัดปราสาท	วัดป่าแดงหลวง	วัดกุดการาม	วัดเสนาหิน	วัดต้นแก้ว	วัดหางดง	วัดท่ากาวัง	วัดทุ่งอ้อหลวง
2. ลักษณะวิหาร	วิหารแบบปิด	วิหารแบบปิด	วิหารแบบปิด	วิหารแบบปิด	วิหารแบบปิด	วิหารแบบปิด	วิหารแบบปิด	วิหารแบบปิด	วิหารแบบปิด
3. หน้าตักวิหาร	ประกอบศาสนพิธี	ประกอบศาสนพิธี	ประกอบศาสนพิธี	ประกอบศาสนพิธี	ประกอบศาสนพิธี	ประกอบศาสนพิธี	ประกอบศาสนพิธี	ประกอบศาสนพิธี	ประกอบศาสนพิธี
4. พื้นที่ (ตรม.)	438.63 ตรม.	177 ตรม.	82.38 ตรม.	207 ตรม.	165 ตรม.	110.36 ตรม.	131 ตรม.	86.53 ตรม.	61.63 ตรม.
5. จำนวนห้อง	8	6	6	9	7	5	6	5	6
6. การย่อเก็จ	ไม่มี	หน้า 3 หลัง 2	หน้า 3 หลัง 2	หน้า 4 หลัง 4	หน้า 3 หลัง 3	หน้า 3 หลัง 2	หน้า 3 หลัง 2	หน้า 3 หลัง 2	หน้า 3 หลัง 2
7. กุฏิพระเจ้า	ไม่มี	มี	มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
8. มุขหน้าวิหาร	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
9. บันไดทางขึ้นด้านหน้า	มี	มี	มี	มี	มี	มี	มี	มี	มี
10. บันไดทางขึ้นด้านซ้าย	มี	มี	มี	มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี
11. บันไดทางขึ้นด้านขวา	มี	มี (2)	ไม่มี	มี	มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่มี

ตำแหน่งศาสนวัตถุ

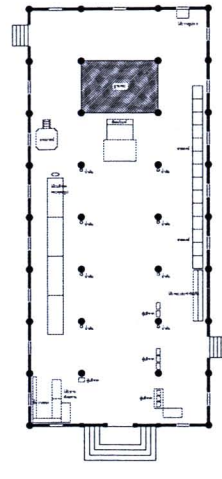
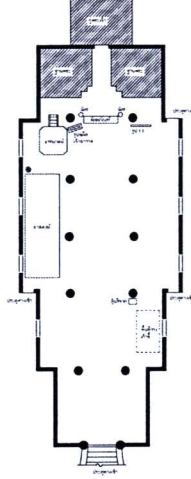
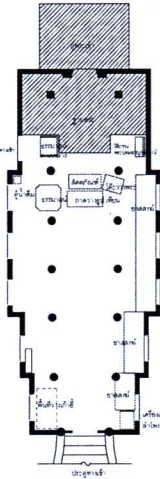
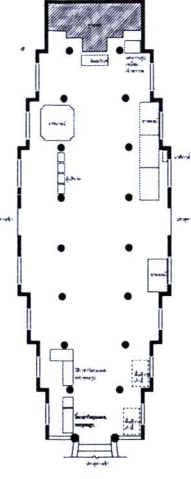
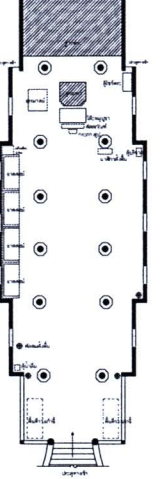
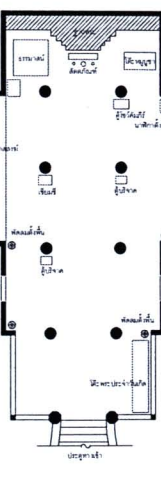
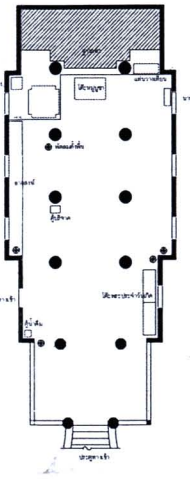
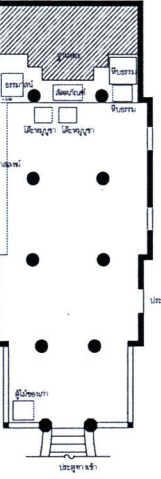
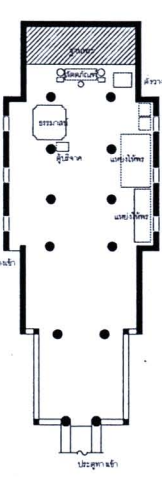
1. แท่นพระ(แท่นแก้ว)	กลางวิหาร ห้องที่ 7	หลังวิหาร ห้องที่ 6 (สองข้าง)	หลังวิหาร ห้องที่ 6	หลังวิหาร ห้องที่ 9	หลังวิหาร ห้องที่ 7	หลังวิหาร ห้องที่ 5	หลังวิหาร ห้องที่ 6	หลังวิหาร ห้องที่ 5	หลังวิหาร ห้องที่ 6
2. แท่นสงฆ์(อาสนสงฆ์)	ซ้ายมือพระประธาน	ขวามือพระประธาน	ซ้ายมือพระประธาน	ซ้ายมือพระประธาน	ขวามือพระประธาน	ขวามือพระประธาน	ขวามือพระประธาน	ขวามือพระประธาน	ซ้ายมือพระประธาน
3. โต๊ะหมู่บูชา	-	-	-	-	หน้าพระประธาน	ซ้ายมือพระประธาน	หน้าพระประธาน	หน้าศักดิ์กัณฑ์ (2 ชุด)	ซ้ายมือพระประธาน
4. สัตตภัณฑ์	หน้าพระประธาน	หน้าพระประธาน	หน้าพระประธาน	หน้าพระประธาน	หน้าโต๊ะหมู่บูชา	หน้าพระประธาน	-	หน้าพระประธาน	หน้าพระประธาน
5. ธรรมาสน์	ขวามือพระประธาน ห้องที่ 6	ขวามือพระประธาน ห้องที่ 5	ขวามือพระประธาน ห้องที่ 5	ขวามือพระประธาน ห้องที่ 7	ขวามือพระประธาน ห้องที่ 6	ขวามือพระประธาน ห้องที่ 5	ขวามือพระประธาน ห้องที่ 5	ขวามือพระประธาน ห้องที่ 5	ขวามือพระประธาน ห้องที่ 5
6. ธรรมมาสน์แบบภาคกลาง	-	-	หน้าแท่นพระ	-	ข้างประตูทางเข้า	-	-	-	-
7. ตู้บริจาค	4 จุด ใกล้ประตูทางเข้า ห้องที่ 1,2,3	1 จุด ใกล้ประตูทางเข้า ห้องที่ 2	-	1 จุด ห้องที่ 6	1 จุด มุมห้อง ห้องที่ 5	2 จุด กลางวิหาร ห้องที่ 2,3	1 จุด กลางวิหาร(ใกล้อาสนสงฆ์) ห้องที่ 3	-	1 จุด กลางวิหาร(ใกล้ธรรมาสน์) ห้องที่ 4
8. โต๊ะพระประจำวันเกิด	ใกล้อาสนสงฆ์ ห้องที่ 3	-	-	-	-	ใกล้ประตูทางเข้า ห้องที่ 1	ใกล้ประตูทางเข้า ห้องที่ 2	-	-
9. โต๊ะบูชาชาวดงมด	-	-	-	1 จุด ห้องที่ 1,2	-	-	-	-	-
10. ไมโครโฟน,เครื่องเสียง	-	-	ใกล้อาสนสงฆ์ ใกล้ประตูทางเข้า	บนอาสนสงฆ์	ใกล้อาสนสงฆ์	ใกล้อาสนสงฆ์	ใกล้อาสนสงฆ์	-	-
11. พัดลมตั้งพื้น	-	ใกล้อาสนสงฆ์	(พัดลมติดผนัง)	(พัดลมติดผนัง)	ใกล้ประตูทางเข้า ห้องที่ 1,2	ใกล้ประตูทางเข้า ห้องที่ 2,3	-	-	-
12. นาฬิกา	-	แขวนผนัง หลังอาสนสงฆ์	แขวนเสา ขวามือพระประธาน	แขวน ตั้ง หลังอาสนสงฆ์	ตั้งซ้ายมือพระประธาน	ตั้งซ้ายมือพระประธาน ซัดผนัง	ตั้งซ้ายมือพระประธาน ซัดผนัง	แขวนเสาซ้ายมือพระประธาน	แขวนเสาขวามือพระประธาน
13. เก้าอี้	-	ใกล้ประตู ห้องที่ 2	ใกล้ประตู ห้องที่ 1	ใกล้ประตู ห้องที่ 1	ใกล้ประตู ห้องที่ 1	-	-	-	-
14. ตู้น้ำดื่ม	-	-	ใกล้ธรรมาสน์	-	ใกล้ประตูทางเข้าห้องที่ 2	-	-	-	-
15. รูปพระบรมฉายาลักษณ์ ร.9	หลังพระประธาน	ข้างสัตตภัณฑ์	หน้าฐานพระ	-	-	-	-	-	-
16. รูปถ่ายอดีตเจ้าอาวาส	-	ใกล้สัตตภัณฑ์	-	-	-	-	-	-	-
17. รูปหล่ออดีตเจ้าอาวาส	-	-	-	หน้าฐานพระ(ซ้ายมือพระ)	-	-	-	-	-

แผนผังวิหาร									
									
จำนวนศาสนวัตถุ									
ชื่อวัด	วัดพันตา	วัดปราสาท	วัดป่าแดงหลวง	วัดเกตการาม	วัดเสนาทิม	วัดคันแก้ว	วัดหางดง	วัดท่ากว้าง	วัดทุ่งอ้อหลวง
1. แท่นพระ(แท่นแก้ว)	1	2	1	1	1	1	1	1	1
2. แท่นสงฆ์(อาสนสงฆ์)	14 (14 ที่นั่ง)	1 (7 ที่นั่ง)	3 (12 ที่นั่ง)	4 (8 ที่นั่ง)	4 (8 ที่นั่ง)	1 (7 ที่นั่ง)	1 (8 ที่นั่ง)	1 (7 ที่นั่ง)	2 (4 ที่นั่ง)
3. โต๊ะหมู่บูชา	-	-	-	-	1	1	1	2	1
4. สัตตภัณฑ์	1	1	1	1	1	1	-	1	1
5. ธรรมาสัน	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6. ธรรมมาสันแบบภาคกลาง	-	-	1	-	-	-	-	-	-
7. ตู้บริจาค	5	1	1	4	1	2	1	-	1
8. โต๊ะพระประจำวันเกิด	1	-	-	-	-	1	1	-	-
9. โต๊ะบูชาชาวัดอุบล	-	-	-	1	-	-	-	-	-
10. ไมโครโฟนเครื่องเสียง	1 ชุด	1 ชุด	1 ชุด	1 ชุด	1 ชุด	-	1 ชุด	-	-
11. พัดลมตั้งพื้น	-	1	-	-	4	5	4	-	-
12. นาฬิกา	-	1 (แขวน)	1 (แขวน)	1 (แขวน) 1 (ตั้งพื้น)	1 (ตั้งพื้น)	1 (ตั้งพื้น)	1 (ตั้งพื้น)	1 (แขวน)	1 (แขวน)
13. แก้ว	-	13	6	20	25	-	-	-	-
14. ตู้ไม้เค็ม	-	-	1	-	-	-	1	-	-
15. รูปพระบรมฉายาลักษณ์ ร.9	1	1	1	-	-	-	-	-	-
16. รูปถ่ายอดีตเจ้าอาวาส	-	1	-	-	-	-	-	-	-
17. รูปหล่ออดีตเจ้าอาวาส	-	-	-	1	-	-	-	-	-

แผนผังวิหาร									
ลักษณะศาสนวัตถุภายในวิหาร									
ชื่อศาสนวัตถุ	วัดพันตา	วัดปราสาท	วัดป่าแดงหลวง	วัดเกตการาม	วัดเสนาหิน	วัดต้นแก้ว	วัดหางดง	วัดท้าวคำวัง	วัดทุ่งอ้อหลวง
1.ฐานพระ (แท่นแก้ว)									
1.1 จำนวน	1	1	1	1	2	1	1	1	1
1.2 พื้นที่ (ตรม.)	-	16.50 ตรม.	15.36 ตรม.	12.80 ตรม.	17.89 ตรม.	-	-	-	-
1.3 จำนวนชั้น	-	1 ชั้น	1 ชั้น	2 ชั้น	4 ชั้น	-	-	-	-
1.4 จำนวนพระประธาน	-	1 (อยู่ในซุ้ม)	1	1	1	-	-	-	-
1.5 ขนาดหน้าตักพระประธาน	-	80 นิ้ว	40 นิ้ว	60 นิ้ว	36 นิ้ว	-	-	-	-
1.6 จำนวนพระพุทธรูปสาวก	-	6	7	3	11 (พระชิน 1)	-	-	-	-
2.แท่นสงฆ์ (อาสนสงฆ์)									
2.1 ประเภท	เก้าอี้หรือแท่น	แท่น	แท่น	เก้าอี้หรือแท่น	เก้าอี้หรือแท่น	แท่น	แท่น	เก้าอี้หรือแท่น	เก้าอี้หรือแท่น
2.2 จำนวน	14 (14 ที่นั่ง)	1 (7 ที่นั่ง)	3 (12 ที่นั่ง)	4 (8 ที่นั่ง)	4 (8 ที่นั่ง)	1 (7 ที่นั่ง)	1 (8 ที่นั่ง)	1 (7 ที่นั่ง)	2 (4 ที่นั่ง)
2.3 ขนาด	1.00x0.6 0	2.00x6.00	0.80x6,2,1.5	1.00x1.90	1.00x2.00	5.90x0.90	6.00x0.65	5.65x0.70	1.90x1.10 1.95x0.60
2.4 การตกแต่ง	ไม้แกะสลัก	ไม้ยกพื้น,ปูพรม	ไม้ยกพื้น,ปูพรม	ไม้แกะสลัก	ไม้แกะสลัก	ไม้ยกพื้น,ปูพรม	ไม้ยกพื้น,ปูพรม	ไม้แกะสลัก خاکลึง	ไม้แกะสลัก
2.5 การนั่ง	นั่ง 1 รูปต่อ 1 แท่น	นั่งรวม	นั่งรวม	นั่ง 2 รูปต่อ 1 แท่น	นั่ง 2 รูปต่อ 1 แท่น	นั่งรวม	นั่งรวม	นั่งรวม	นั่งรวม
3.โต๊ะหมู่บูชา									
3.1 ประเภท	-	-	-	-	หมู่ 9	หมู่ 7	หมู่ 9	หมู่ 7 = 2	หมู่ 7
3.2 จำนวน	-	-	-	-	1	1	1	2	1
3.3 รูปแบบ	-	-	-	-	ไม้แกะสลักสิริธรรมชาติ	ไม้แกะสลักปิดทอง	ไม้แกะสลักสีเข้ม ปิดทอง	ไม้แกะสลักสีเข้ม ปิดทอง ไม้แกะสลักสิริธรรมชาติ	ไม้แกะสลักสีเข้ม
3.4 จำนวนพระพุทธรูป	-	-	-	-	6	2	5	1	3
3.5 การตกแต่ง	-	-	-	-	ดอกไม้เงินทอง, ฉัตรเงินทอง กระดางรูป เทียน	ดอกไม้เงินทอง, พานพุ่มเงินทอง แจกันดอกไม้ กระดางรูป เทียน	แจกันดอกไม้, พานพุ่มเงินทอง กระดางรูป เทียน	ฉัตรเงินทอง แจกันดอกไม้ กระดางรูป เทียน	ฉัตรเงินทอง
4.สัตว์กัณฑ์									
4.1 รูปแบบ	ทรงสามเหลี่ยม	ทรงสามเหลี่ยม	ทรงแท่นสามเหลี่ยม	ทรงสามเหลี่ยม	ทรงสามเหลี่ยม	ทรงสามเหลี่ยม แท่นแยก	-	ทรงสามเหลี่ยม	ทรงสามเหลี่ยม
4.2 จำนวน	1	1	1	1	1	1	-	1	1
4.3 ขนาด	1.80x0.40	1.20x0.40	1.20x0.40	1.50x0.40	1.00x0.30	1.25x0.30	-	1.50x0.50	1.20x0.40
4.4 การตกแต่ง	ไม้แกะสลัก ปิดทอง	ไม้แกะสลัก ปิดทอง	ไม้แกะสลัก ปิดทอง	ไม้แกะสลัก ปิดทอง ดัดกระจง	ไม้แกะสลัก ปิดทอง ดัดกระจง	ไม้แกะสลัก ปิดทอง	-	ไม้แกะสลัก ปิดทอง	ไม้แกะสลัก ปิดทอง
4.5 ประโยชน์ใช้สอย	วางเทียน	วางเทียน, วางกระดางรูป แจกัน	วางเทียน, วางกระดางรูป แจกัน	วางเทียน, วางกระดางรูป แจกัน	วางเทียน	วางเทียน	-	วางเทียน, วางกระดางรูป แจกัน	วางเทียน, วางกระดางรูป แจกัน



ลักษณะศาสนวัตถุภายในวิหาร									
ชื่อศาสนวัตถุ	วัดพันเตา	วัดปราสาท	วัดป่าแดงหลวง	วัดเกตการาม	วัดเสนาหิน	วัดต้นแก้ว	วัดหางดง	วัดท่ากาวัง	วัดทุ่งฮ่อหลวง
5. ธรรมาสน์									
5.1 ประเภท	ธรรมาสน์ทรงปราสาท	ธรรมาสน์ทรงปราสาท	ธรรมาสน์ทรงปราสาท	ธรรมาสน์ทรงปราสาท	ธรรมาสน์ทรงปราสาท	ธรรมาสน์ทรงปราสาท	ธรรมาสน์ทรงปราสาท	ธรรมาสน์ไม้ทรงรูปแบบ	ธรรมาสน์ทรงปราสาท
5.2 จำนวน	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5.3 ขนาด	1.20x1.20	1.20x1.20	1.20x1.20	1.30x1.30	1.20x1.20	1.20x1.20	1.20x1.20	0.90x0.90	1.0x1.0
5.4 การตกแต่ง	ไม้แกะสลักเดินเส้นมุกสีทองประดับกระจกสี	ไม้แกะสลักเดินเส้นมุกสีทองประดับกระจกสี	ไม้แกะสลักทาสีทองประดับกระจกสี	ไม้แกะสลักเขียนลายทอง	ไม้แกะสลักเขียนลายทอง	ไม้แกะสลักเขียนลายทอง	ไม้แกะสลักเดินเส้นมุกสีทองประดับกระจกสี	ไม้แกะสลักเขียนลายทอง	ไม้แกะสลักเขียนลายทอง
6. ธรรมาสน์แบบภาคกลาง									
6.1 ประเภท	-	-	เก้าอี้หรือแท่ง	-	เก้าอี้หรือแท่ง	-	-	-	-
6.2 จำนวน	-	-	1	-	1	-	-	-	-
6.3 ขนาด	-	-	0.80x0.70	-	0.80x0.70	-	-	-	-
6.4 การตกแต่ง	-	-	ไม้แกะสลักปิดทองติดกระจก	-	ไม้แกะสลักปิดทองติดกระจก	-	-	-	-
7. ตู้บริจาค									
7.1 วัสดุ	ตู้ไม้ 2, ตู้กระจก 3	สังกะสี	ไม้เดินเส้นมุก ทาสีทอง	หีบไม้	หีบไม้	หีบไม้	ตู้ไม้ขาสิงห์	-	หีบไม้
7.2 จำนวน	5	1	1	4	1	2	1	-	1
7.3 ลักษณะตู้	ปิดทึบ 1, มองเห็นด้านใน 4	ปิดทึบ	ปิดทึบ	ปิดทึบ	ปิดทึบ	ปิดทึบ	ปิดทึบ	-	ปิดทึบ
7.4 ประเภทการบริจาค	ไม้ระแนง 2 สมทบทุนสร้างพระธาตุ 1 สร้างห้องน้ำ, ทางเดิน 1	ไม้ระแนง	ไม้ระแนง	คำภีร์คณาหารพระ, เณร 1 บำรุงมูลนิธิ 1, บำรุงพระพุทธ 1 ทุนการศึกษาพระ, เณร 1	ไม้ระแนง	คำไฟ 1, ตู้สูงอายุ 1	ไม้ระแนง	-	ไม้ระแนง
8. โต๊ะพระประจำวันเกิด									
8.1 วัสดุ	ตู้ลูมไม้เขมรกรอบกระจก	-	-	-	-	โต๊ะสเตนเลส	โต๊ะไม้	-	-
8.2 จำนวน	1	-	-	-	-	2	1	-	-
8.3 ลักษณะ	ตู้สองชั้น ชั้นบนวางพระ ชั้นล่างช่องหยอดเหรียญ	-	-	-	-	โต๊ะสำเร็จรูปคลุมผ้า	โต๊ะไม้แกะสลัก	-	-
8.4 ขนาด	3.00x0.70	-	-	-	-	1.50x0.70 = 2	3.00x0.70	-	-
9. โต๊ะบูชาพระรัตนตรัย									
9.1 วัสดุ	-	-	-	ตู้กระจกกรอบลูมไม้เขมร	-	-	-	-	-
9.2 จำนวน	-	-	-	1	-	-	-	-	-
9.3 ลักษณะตู้	-	-	-	ตู้ยาวสี่เหลี่ยมผืนผ้า = 1	-	-	-	-	-
9.4 ขนาดตู้	-	-	-	1.50x0.40	-	-	-	-	-
9.5 ประเภทการบูชา	-	-	-	พระพุทธรูป, เหรียญ พระพิมพ์, หนังสือธรรมะ	-	-	-	-	-

แผนผังวิหาร									
ลักษณะศาสนวัตถุภายในวิหาร									
ชื่อศาสนวัตถุ	วัดพันเตา	วัดปราสาท	วัดป่าแดงหลวง	วัดเกตการาม	วัดเสาหิน	วัดสันแก้ว	วัดหางดง	วัดท้าวคำวัง	วัดทุ่งอ้อหลวง
10. ไมโครโฟน เครื่องเสียง									
10.1 จำนวน	เครื่องขยายเสียง 2	ไมโครโฟน 3 เครื่องขยายเสียง 1	ไมโครโฟน 3 เครื่องขยายเสียง 2	ไมโครโฟน 3 เครื่องขยายเสียง 3	ไมโครโฟน 3 เครื่องขยายเสียง 3	-	ไมโครโฟน 1 เครื่องขยายเสียง 1(รวม 1 ชุด)	-	-
10.2 ขนาดตู้เก็บหรือโต๊ะวาง	0.60x0.40	0.60x0.60	0.50x0.50	0.60x0.70	0.60x0.70	-	-	-	-
10.3 ลักษณะตู้	โต๊ะไม้	โต๊ะไม้	โต๊ะไม้	ตู้ถูกกรงเหล็กกล่อ่ง	โต๊ะไม้	-	-	-	-
11. พัดลมตั้งพื้น									
11.1 จำนวน	-	1	-	-	4	5	4	-	-
11.2 รูปแบบ	-	ขนาดใหญ่ 1	-	-	ขนาดใหญ่ 4	ขนาดเล็ก 1, ขนาดใหญ่ 4	ขนาดเล็ก 2, ขนาดใหญ่ 2	-	-
11.3 สี	-	ขาว	-	-	เขียว 3, เทา 1	แดง 1, ขาว 1, เขียว 3	แดง 1, ขาว 2, เทา 1	-	-
12. นาฬิกา									
12.1 ลักษณะ	-	แขวน สมัยใหม่	แขวน สมัยใหม่	แขวนและตั้งพื้นทรงโบราณ	ตั้งพื้นทรงโบราณ	ตั้งพื้นทรงโบราณ	ตั้งพื้นทรงโบราณ	แขวน สมัยใหม่	แขวน สมัยใหม่
12.2 จำนวน	-	1	1	2	1	1	1	1	1
13. เก้าอี้									
13.1 จำนวน	-	13	6	20	25	-	-	-	-
13.2 วัสดุ	-	พลาสติก	สแตนเลส เบาะหนัง	พลาสติก, หวาย(ขนาดเล็ก)	พลาสติก	-	-	-	-
13.3 สี	-	ฟ้า	เทา-ดำ	ฟ้า, ธรรมชาติ	ฟ้า	--	-	-	-
14. ตู้น้ำดื่ม									
14.1 จำนวน	-	-	1	-	-	-	1	-	-
14.2 รูปแบบ	-	-	ตู้กดน้ำเย็นแบบดั้งเดิม	-	-	-	ตู้กดน้ำเย็นแบบดั้งเดิม	-	-
15. รูปพระบรมฉายาลักษณ์ ร.9									
15.1 จำนวน	1	1	1	-	1	-	-	-	-
15.2 ลักษณะ	กรอบรูปสีทอง ตั้งบนตั้งไม้กลึง	กรอบรูปสีทอง ขาดั่งสูง ตั้งบนพื้น มีไฟส่องภาพ	กรอบรูปสีทองแกะสลัก ตั้งบนโต๊ะหมู่บูชา ตกแต่งพานพุ่ม	-	กรอบรูปสีทองแกะสลัก ตั้งบนโต๊ะหมู่บูชา ตกแต่งพานพุ่ม	-	-	-	-
16. รูปถ่ายอดีตเจ้าอาวาส									
16.1 จำนวน	-	1	-	-	-	-	-	-	-
16.2 รูปแบบ	-	กรอบรูปสีทอง ตั้งบนตั้งไม้ มีไฟส่องภาพ	-	-	-	-	-	-	-
17. รูปหล่ออดีตเจ้าอาวาส									
17.1 จำนวน	-	-	-	1	-	-	-	-	-
17.2 รูปแบบ	-	-	-	รูปหล่อทาสีทอง ตั้งบนตั้งไม้	-	-	-	-	-

ประวัติผู้เขียน



ชื่อ – นามสกุล	นายนิธิพัชร ใจเอื้อ
วัน เดือน ปีเกิด	26 มีนาคม พ.ศ. 2520

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2534-2536	ศึกษาระดับประถมศึกษาโรงเรียนเมธังกราวาส จังหวัดแพร่
พ.ศ. 2534-2536	ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพิริยาลัย จังหวัดแพร่
พ.ศ. 2536-2538	ศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะวิชาออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ
พ.ศ. 2538-2540	ศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาสถาปัตยกรรมภายใน คณะวิชาช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ
พ.ศ. 2540-2542	ศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมภายใน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2542-2545	มัณฑนากร บริษัท กาดสวนแก้ว เชียงใหม่
พ.ศ. 2545-2548	นักออกแบบผลิตภัณฑ์ บริษัท ราชา ฟลายอิง్ เอเลเฟ้นท์ เชียงใหม่
พ.ศ. 2548-2551	มัณฑนากร บริษัท วรภูมิเฟอร์นิเจอร์ แอนด์ เดคคอร์ด จำกัด เชียงใหม่

